Μέλη της Βουλής των Ελλήνων
Βουλή των Ελλήνων
Μέγαρο Βουλής
10021, Αθήνα
Ελλάδα

6 Οκτωβρίου 2020

Θέμα: Ανοιχτή επιστολή προς τους Έλληνες Βουλευτές για διερεύνηση των αυθαιρεσιών στα σύνορα

Αξιότιμοι κύριοι/ες βουλευτές,

Οι κάτωθι υπογεγραμμένες 29 μη κυβερνητικές οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανθρωπιστικού έργου σας καλούμε από κοινού να εκκινήσετε επειγόντως έρευνα για όλους τους ισχυρισμούς παράνομων επιστροφών μεταναστών στην Τουρκία, μέσω επαναπροωθήσεων και συλλογικών απελάσεων, στα χερσαία και υδάτινα σύνορα με την Τουρκία, ιδιαιτέρως δε για τους ισχυρισμούς εφαρμογής τέτοιων πρακτικών στον Έβρο και τα νησιά του Αιγαίου, όπως επίσης και για τους ισχυρισμούς παραβίασης του ελληνικού, του ευρωπαϊκού και του διεθνούς δικαίου σε σχέση με τα δικαιώματα των αιτούντων άσυλο.

Τα περιστατικά αυτά περιλαμβάνουν και άλλες πολύ σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας, η κατάφωρη παραβίαση της απαγόρευσης της απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης και η έλλειψη σεβασμού και προστασίας του δικαιώματος στη ζωή. Η Βουλή πρέπει να ασκήσει την εξουσία επίβλεψης που διαθέτει για τη διερεύνηση αυτών των ισχυρισμών και για να προσδιορίσει αν το εύρος τυχόν παράνομων ενεργειών συνιστά de facto κυβερνητική πολιτική κατά παράβαση του διεθνούς, του ευρωπαϊκού και του ελληνικού δικαίου.

Σας παροτρύνουμε να διεξαγάγετε άμεσα μια ανεξάρτητη, διαφανή και αποτελεσματική έρευνα για τους ισχυρισμούς ότι προσωπικό από το Λιμενικό Σώμα, την Ελληνική Αστυνομία και τον Ελληνικό Στρατό, κάποιες φορές σε στενή συνεργασία με ένστολους μασκοφόρους άνδρες που φορούν μαύρα ή στολές παραλλαγής, έχει εμπλακεί σε τέτοιου είδους παράνομες επιστροφές ή σε άλλες ενέργειες που θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή και την ασφάλεια των εκτοπισμένων ατόμων. Θα πρέπει να διερευνηθούν οι εν λόγω ισχυρισμοί εστιάζοντας ιδιαιτέρως στα συμβάντα που ήρθαν στο φως το 2019 και το 2020, όπως καταδεικνύεται από τις εκθέσεις στις οποίες έχουμε στηριχθεί.

Θα πρέπει να επιβληθούν πειθαρχικές και ποινικές κυρώσεις, κατά περίπτωση, σε όποιους ένστολους αποδειχθεί ότι έχουν συμμετάσχει σε τέτοιου είδους παράνομες ενέργειες αλλά και στους διοικητές τους που φέρουν την ευθύνη για τη διοίκηση των εν λόγω σωμάτων. Η έρευνα θα πρέπει να επιχειρήσει να ανακαλύψει την ταυτότητα των μασκοφόρων ανδρών και των μη ταυτοποιημένων ενστόλων, καθώς και τη σχέση τους με τα όργανα επιβολής του νόμου και να λάβει μέτρα για να διασφαλίσει ότι θα λογοδοτήσουν για τυχόν παράνομες ενέργειες στις οποίες έχουν προβεί.

Τα τελευταία χρόνια, μη κυβερνητικές ομάδες και μέσα μαζικής ενημέρωσης συνεχώς κάνουν λόγο για παράνομες επιστροφές, συμπεριλαμβανομένων επαναπροωθήσεων, ομάδων και ατόμων από την Ελλάδα στην Τουρκία, οι οποίες γίνονται από τα ελληνικά σώματα επιβολής του νόμου ή μη ταυτοποιημένους

μασκοφόρους που φαίνονται να ενεργούν σε συνεργασία με τις ελληνικές δυνάμεις στα σύνορα. Στην παρούσα επιστολή **επισυνάπτεται ένας ενδεικτικός κατάλογος εκθέσεων για σχετικά περιστατικά**.

Οι εκθέσεις των μη κυβερνητικών ομάδων και των μέσων ενημέρωσης το 2020 (όπως θα δείτε στο Παράρτημα) καταγράφουν ότι προσωπικό του Λιμενικού, κάποιες φορές με τη συνοδεία ένοπλων μασκοφόρων με σκούρα ρούχα ή παραλλαγή, παρανόμως εγκατέλειψε μετανάστες στη θάλασσα σε φουσκωτά χωρίς μηχανή, μετέφερε βίαια άτομα από τα ελληνικά νησιά ή από τις λέμβους στις οποίες επέβαιναν σε τέτοιου είδους σχεδίες και, στη συνέχεια, τους εγκατέλειψε μέσα στη θάλασσα κοντά στα τουρκικά χωρικά ύδατα ή, σύμφωνα με αναφορές, αναχαίτισε και αχρήστεψε βάρκες με μετανάστες καταστρέφοντας ή αφαιρώντας τη μηχανή ή τα καύσιμα ή τρυπώντας τα φουσκωτά τους.

Επίσης, μη κυβερνητικές οργανώσεις και μέσα ενημέρωσης συχνά ανέφεραν μέσα στο 2020, ισχυρισμούς για χρήση βίας από τις ελληνικές συνοριακές δυνάμεις και παράνομη επιστροφή εκτοπισμένων ατόμων, και με τη μορφή συλλογικών απελάσεων και αναγκαστικών επιστροφών στα χερσαία σύνορα με την Τουρκία, στον Έβρο.

Στις 10 Ιουνίου, ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης εξέφρασε «βαθύ προβληματισμό σχετικά με τις επαναλαμβανόμενες καταγγελίες που αφορούν επαναπροωθήσεις και συλλογικές απελάσεις μεταναστών – σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμα και βίαιων – στα σύνορα της ΕΕ μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας» και κάλεσε την Ελλάδα να τις διερευνήσει. Στις 21 Αυγούστου, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) εξέφρασε βαθιά ανησυχία «εξαιτίας του αυξανόμενου αριθμού αξιόπιστων αναφορών που καταδεικνύουν ότι άνδρες, γυναίκες και παιδιά μπορεί να έχουν επιστραφεί άτυπα στην Τουρκία αμέσως μετά την άφιξή τους σε ελληνικό έδαφος ή σε ελληνικά χωρικά ύδατα» και κάλεσε την Ελλάδα να απέχει από τέτοιες πρακτικές και να διερευνήσει σοβαρά τις αναφορές αυτές. Ο ίδιος Οργανισμός είχε δημοσιεύσει μια δήλωση με παρεμφερείς εκκλήσεις στις 12 Ιουνίου.

Παρομοίως, στην έκθεση του Ιουλίου σχετικά με την Ελλάδα, η Ομάδα Εργασίας για τις Αυθαίρετες Κρατήσεις των Ηνωμένων Εθνών (WGAD) ανέφερε ότι είχε λάβει αναφορές ότι «κάποιοι νεοαφιχθέντες στον Έβρο είχαν συλληφθεί, κρατούνταν και με συνοπτικές διαδικασίες επεστράφησαν στην Τουρκία από τα χερσαία σύνορα με την Ελλάδα, χωρίς να τους δοθεί η ευκαιρία να ζητήσουν διεθνή προστασία στην Ελλάδα». Η WGAD παρότρυνε τις αρχές να διερευνήσουν άμεσα και πλήρως τους ισχυρισμούς για τέτοιες αναγκαστικές επιστροφές, συμπεριλαμβανομένων των βίαιων ενεργειών ή της κακομεταχείρισης που μπορεί να έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια αυτών των περιστατικών και να διασφαλίσει ότι παρόμοιες πρακτικές δεν θα επαναληφθούν στο μέλλον».

Στις 6 Ιουλίου, κατά τη διάρκεια συνεδρίασης της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (LIBE) με θέμα τα θεμελιώδη δικαιώματα στα ελληνικά σύνορα, η Ευρωπαϊκή Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων, Ylva Johansson, είπε ότι τα περιστατικά πρέπει να διερευνώνται. Στο νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, που παρουσιάστηκε στις 23 Σεπτεμβρίου, η Επιτροπή συνέστησε στα κράτη μέλη να συστήσουν ανεξάρτητους μηχανισμούς παρακολούθησης, καθώς αυξάνονται οι ισχυρισμοί για βία και αυθαιρεσίες στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Παρά τους πολυάριθμους ισχυρισμούς που φέρνουν στο φως διεθνείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις και παρά τις πολυάριθμες εκκλήσεις για διερεύνηση των ισχυριζόμενων περιστατικών, με λύπη διαπιστώνουμε ότι η ελληνική Κυβέρνηση μέχρι στιγμής αρνείται ότι εφαρμόζονται τέτοιες πρακτικές και δεν έχει αναλάβει δράση ώστε να δώσει τέλος σε αυτές τις αυθαιρεσίες ή να διερευνήσει ουσιαστικά

τα επαναλαμβανόμενα περιστατικά, να αναλάβει την ευθύνη και να καλέσει τους υπεύθυνους να λογοδοτήσουν.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της Επιτροπής LIBE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στις 6 Ιουλίου, οι εκπρόσωποι της ελληνικής Κυβέρνησης αρνήθηκαν να σχολιάσουν τους ισχυρισμούς αυτούς, τους οποίους χαρακτήρισαν ως «ψευδείς ειδήσεις», παρά την πληθώρα των αναφορών που είχαν λάβει υπόψη τους οι Ευρωπαίοι νομοθετούντες. Όταν κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης στο CNN, ο Πρωθυπουργός, κύριος Μητσοτάκης, κλήθηκε να σχολιάσει ένα *άρθρο των New York Times* που αναφερόταν στο ζήτημα των αναγκαστικών επιστροφών και δημοσιεύτηκε στις 14 Αυγούστου, είπε: «Δεν έχει συμβεί τίποτα τέτοιο. Είμαστε θύματα εκτεταμένης εκστρατείας παραπληροφόρησης», υπαινισσόμενος αντιθέτως ότι η Τουρκία ήταν υπεύθυνη.

Οι αναφερόμενες πρακτικές, όπως η βία, η στέρηση της ελευθερίας και οι παράνομες επιστροφές, παραβιάζουν αρκετούς κανόνες ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της απερίφραστης απαγόρευσης των επαναπροωθήσεων (*refoulement)*, δηλαδή της εξαναγκαστικής επιστροφής οποιουδήποτε διατρέχει πραγματικό κίνδυνο δίωξης ή άλλης σοβαρής βλάβης. Αποτελούν παραβίαση της απαγόρευσης της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης, της αυθαίρετης κράτησης και της συλλογικής απέλασης, όπως ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, της οποίας η Ελλάδα είναι μέρος.

Επίσης, η Ελλάδα δεσμεύεται και από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, όπου αναγνωρίζεται το δικαίωμα αίτησης για άσυλο, διασφαλίζεται η προστασία από τις *επαναπροωθήσεις (refoulement)* και απαγορεύονται οι συλλογικές απελάσεις. Οι επιστροφές με συνοπτικές διαδικασίες δεν επιτρέπουν την επαρκή αξιολόγηση των αναγκών προστασίας. Η Τουρκία δεν πληροί τα κριτήρια της ΕΕ ώστε να θεωρηθεί ασφαλής τρίτη χώρα στην οποία μπορεί να επιστραφεί ένας αιτών άσυλο, στα οποία κριτήρια περιλαμβάνεται ο σεβασμός της αρχής των μη επαναπροωθήσεων (non-refoulement) και το δικαίωμα να ζητήσει κανείς άσυλο.

Αναγνωρίζουμε ότι λόγω της έλλειψης μηχανισμών δίκαιου διαμοιρασμού της ευθύνης μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και άλλων ανεπαρκειών στον τομέα της αλληλεγγύης, η Ελλάδα φέρει πολύ μεγαλύτερο βάρος από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ. Έχουμε επανειλημμένα καλέσει τους θεσμούς και τα κράτη μέλη της ΕΕ να εφαρμόσουν έναν ουσιαστικό μηχανισμό διαμοιρασμού της ευθύνης. Ωστόσο, αυτό δεν απαλλάσσει την Ελλάδα από τις υποχρεώσεις της σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα βάσει των εγχώριων, ευρωπαϊκών και διεθνών δεσμεύσεών της, στις οποίες περιλαμβάνεται και το καθήκον προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας όλων των ανθρώπων, ανεξαρτήτως της ιδιότητάς τους ως μεταναστών ή αιτούντων άσυλο.

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας σε αυτά τα τόσο σημαντικά ζητήματα. Ελπίζουμε σε έναν συνεχιζόμενο διάλογο.

Με εκτίμηση,

Human Rights Watch
ActionAid Hellas
Διεθνής Αμνηστία
ΑΡΣΙΣ – Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων
Danish Refugee Council

Equal Rights Beyond Borders
Fenix – Humanitarian Legal Aid
Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες
Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων
Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι
Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
Help Refugees
HIAS Greece
HumanRights360
International Rescue Committee
INTERSOS Hellas
Josoor
Legal Centre Lesvos
Lesvos Solidarity
Γιατροί του Κόσμου – Ελληνική Αντιπροσωπεία
Mobile Info Team
Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού
PRAKSIS
Refugee Legal Support
Refugee Rights Europe
Refugees International
Refugee Support Aegean
SolidarityNow
Terre des hommes Hellas

Κοινοποίηση:
Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου, Νότης Μηταράκης
Υπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Ιωάννης Πλακιωτάκης
Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας, Αντιστράτηγος Ελληνικής Αστυνομίας, Μιχάλης Καραμαλάκης
Αρχηγός του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής, Αντιναύαρχος Θεόδωρος Κλιάρης
Ευρωπαία Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων, Ylva Johansson
Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, David Maria Sassoli
Πρόεδρος της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (LIBE), Juan Fernando López Aguilar
Εκτελεστικός Διευθυντής της Frontex, Fabirce Leggeri
Διευθυντής του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, Michael O'Flaherty
Συνήγορος του Πολίτη, Ανδρέας Ποττάκης

Παράρτημα Ι
21 Αυγούστου 2020, δήλωση της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR)

https://www.unhcr.org/gr/16203-i-ya-anisihei-gia-tis-anafores-gia-atypes-epistrofes.html

Η Ύπατη Αρμοστεία ανησυχεί για τις αναφορές για άτυπες αναγκαστικές επιστροφές και απευθύνει έκκληση για την προστασία προσφύγων και αιτούντων άσυλο
21 Αυγ 2020

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (Υ.Α.) εξακολουθεί να είναι βαθιά ανήσυχη εξαιτίας του αυξανόμενου αριθμού αξιόπιστων αναφορών που καταδεικνύουν ότι άνδρες, γυναίκες και παιδιά μπορεί να έχουν επιστραφεί άτυπα στην Τουρκία αμέσως μετά την άφιξή τους σε ελληνικό έδαφος ή σε ελληνικά χωρικά ύδατα τους τελευταίους μήνες.

Η Ύπατη Αρμοστεία υπογραμμίζει την έκκλησή της προς την Ελλάδα να απέχει από τέτοιου είδους πρακτικές και να διερευνήσει με σοβαρότητα τις αναφορές αυτές, που περιλαμβάνουν μια σειρά από αξιόπιστες και άμεσες μαρτυρίες που έχουν καταγραφεί από το γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας στην Ελλάδα και για τις οποίες έχουν ενημερωθεί οι αρμόδιες αρχές. Δεδομένης της φύσης, του περιεχομένου, της συχνότητας και της συνεκτικότητας των αναφορών αυτών, πρέπει να διενεργηθεί άμεσα κατάλληλη έρευνα χωρίς καμία άλλη καθυστέρηση.

Η Ύπατη Αρμοστεία σέβεται πλήρως το νόμιμο δικαίωμα των κρατών να ελέγχουν τα σύνορά τους και αναγνωρίζει τις προκλήσεις που προκύπτουν από τις μεικτές μεταναστευτικές μετακινήσεις στα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε. Ωστόσο, τα κράτη πρέπει να εγγυώνται και να διασφαλίζουν τα δικαιώματα όσων αναζητούν διεθνή προστασία σύμφωνα με το εθνικό, το Ευρωπαϊκό και το διεθνές δίκαιο. Κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα να εξεταστεί η προσωπική του περίπτωση και να εκτιμηθούν οι ανάγκες του για προστασία.

«Η Ελλάδα και ο ελληνικός λαός έχουν επιδείξει τεράστια αλληλεγγύη και συμπόνοια σε χιλιάδες πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο που έχουν αναζητήσει ασφάλεια στη χώρα αυτή από το 2015», δήλωσε ο Philippe Leclerc, Αντιπρόσωπος του Ύπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα. «Έκτοτε, ο αριθμός των αφίξεων έχει μειωθεί σημαντικά αλλά υπάρχουν ακόμα άνθρωποι που συνεχίζουν να αναζητούν προστασία και άσυλο στην Ελλάδα και την Ευρώπη», πρόσθεσε.

«Η διαφύλαξη των συνόρων της Ελλάδας και η προστασία των προσφύγων δεν αποκλείουν το ένα το άλλο. Και τα δύο μπορούν και πρέπει να γίνουν. Δεν πρόκειται για δίλημμα αλλά για μια ισορροπία που πρέπει να επιτευχθεί», τόνισε ο κ. Leclerc. «Διαφορετικά, οι συνέπειες μπορεί να είναι πολύ ευρύτερες και καταστροφικές: για τους ανθρώπους των οποίων η ζωή και η ασφάλεια μπορεί να τεθούν σε κίνδυνο, για την τήρηση των θεμελιωδών αρχών του διεθνούς και Ευρωπαϊκού δικαίου, καθώς και για τα ευρέως αναγνωρισμένα πρότυπα και τις αξίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που μπορεί να υπονομευθούν ανεπανόρθωτα», πρόσθεσε.

Η Ύπατη Αρμοστεία ανησυχεί ιδιαίτερα για τον αυξανόμενο αριθμό των αναφορών, από τον Μάρτιο του 2020, για φερόμενες άτυπες επιστροφές μέσω θαλάσσης ανθρώπων οι οποίοι, σύμφωνα με δικές τους μαρτυρίες ή τρίτων προσώπων, αποβιβάστηκαν σε ελληνικές ακτές και κατόπιν οδηγήθηκαν πίσω στη

θάλασσα. Ανησυχία προκαλούν επίσης αναφορές και μαρτυρίες που έχει λάβει το Γραφείο σχετικά με ανθρώπους να εγκαταλείπονται στα ανοιχτά, σε βάρκες οι οποίες συχνά είναι μη αξιόπλοες και υπερπλήρεις, για πολλές ώρες προτού διασωθούν.

Η Ύπατη Αρμοστεία έχει επίσης απευθύνει έκκληση για τη λήψη περαιτέρω προληπτικών μέτρων ενάντια σε αυτές τις πρακτικές, για ξεκάθαρους κανόνες όσον αφορά τη διαδικασία που ακολουθείται στα σύνορα και για εσωτερικούς μηχανισμούς ελέγχου, μέσω και της ενδυνάμωσης του ρόλου του Συνηγόρου του Πολίτη.

Η προστασία της ανθρώπινης ζωής οφείλει να είναι η πρώτη προτεραιότητα, και στην ξηρά και στη θάλασσα. Η Ύπατη Αρμοστεία αναγνωρίζει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα κράτη πρώτης γραμμής όπως η Ελλάδα και καλεί τα κράτη μέλη της Ε.Ε. να επιδείξουν την αλληλεγγύη τους προς την Ελλάδα, ιδιαίτερα μέσω της μετεγκατάστασης αιτούντων άσυλο.

Μπορούν να επιτευχθούν λύσεις μέσω της καταπολέμησης της διακίνησης, της διεύρυνσης των νομικών επιλογών για τη μετανάστευση και της διασφάλισης ότι όλοι όσοι χρήζουν προστασίας θα μπορούν να έχουν αποτελεσματική πρόσβαση σε αυτή. Παράλληλα, η επιστροφή όσων διαπιστώνεται ότι δεν χρήζουν διεθνούς προστασίας, κατόπιν επίσημης εκτίμησης των αναγκών τους, συνιστά εξίσου κομμάτι της αποτελεσματικής διαχείρισης της μετανάστευσης και θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με συνέπεια, καθώς και να υποστηρίζεται.

Το δικαίωμα του να αναζητάει κάποιος άσυλο είναι ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Μέσα από συντονισμένες προσπάθειες και συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών και της Ε.Ε., μπορεί να επιτευχθεί και η διαχείριση των συνόρων και να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα προστασίας των προσφύγων.

Παράρτημα ΙΙ
12 Ιουνίου 2020, δήλωση της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR)

https://www.unhcr.org/gr/14935-erevna_atypon_anagastikon_epistrofon.html

Η Ύπατη Αρμοστεία καλεί την Ελλάδα να ερευνήσει τις άτυπες αναγκαστικές επιστροφές στα θαλάσσια και χερσαία σύνορα με την Τουρκία
12 Ιούν 2020

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (Υ.Α.) καλεί την Ελλάδα να ερευνήσει τις πολλαπλές καταγγελίες για άτυπες αναγκαστικές επιστροφές -pushbacks- από τις ελληνικές αρχές στα θαλάσσια και χερσαία σύνορα της χώρας, κατά τις οποίες πιθανόν επιστρέφονται μετανάστες και αιτούντες άσυλο στην Τουρκία, αφού έχουν φτάσει σε ελληνικό έδαφος ή σε ελληνικά χωρικά ύδατα.

Η Ύπατη Αρμοστεία έχει εκφράσει επανειλημμένα τις ανησυχίες της προς την ελληνική κυβέρνηση και έχει απευθύνει έκκληση για επείγουσα έρευνα σε μια σειρά από περιστατικά που έχουν καταγγείλει μέσα ενημέρωσης, πολλά από τα οποία έχουν επιβεβαιωθεί από μη κυβερνητικές οργανώσεις και απευθείας μαρτυρίες. Τέτοιου είδους ισχυρισμοί έχουν αυξηθεί από τον Μάρτιο, με αναφορές ότι αρκετές ομάδες ανθρώπων μπορεί να έχουν επιστραφεί με συνοπτικές διαδικασίες μετά την άφιξή τους στην ελληνική επικράτεια.

Περίπου 3.000 αιτούντες άσυλο έφτασαν στην Ελλάδα μέσω ξηράς ή θαλάσσης από τις αρχές Μαρτίου, κάτι που συνιστά απότομη μείωση σε σχέση με τους προηγούμενους μήνες και συγκριτικά με τα προηγούμενα χρόνια. Ωστόσο, ο αριθμός των άτυπων επιστροφών που έχουν καταγγελθεί, ιδίως στη θάλασσα, αυξάνεται.

Η Ελλάδα έχει το νόμιμο δικαίωμα να ελέγχει τα σύνορά της και να διαχειρίζεται την παράτυπη μετανάστευση σεβόμενη παράλληλα τα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την προσφυγική προστασία. Ο έλεγχος των συνόρων και οι πρακτικές θα πρέπει να εξασφαλίζουν τον σεβασμό στα δικαιώματα των αιτούντων άσυλο, οι οποίοι δεν θα πρέπει να απομακρύνονται κατ' αυτόν τον τρόπο από τα σύνορα.

Το Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή έχει επιδείξει εξαιρετική αφοσίωση και θάρρος στη διάσωση αμέτρητων προσφύγων και μεταναστών στη θάλασσα. Ωστόσο, οι τωρινοί ισχυρισμοί αντιβαίνουν στις διεθνείς υποχρεώσεις της Ελλάδας και μπορεί να εκθέτουν ανθρώπους σε πολύ μεγάλο κίνδυνο.

Το δικαίωμα να αναζητά και να απολαμβάνει κάποιος άσυλο είναι θεμελιώδους σημασίας και θα πρέπει να παρέχεται σε όλους τους αιτούντες άσυλο πρόσβαση στις διαδικασίες ασύλου και προστασία από επαναπροώθηση ή άτυπη αναγκαστική επιστροφή.

Η πανδημία του κορωνοϊού έχει δυσχεράνει τα δεινά των ανθρώπων που τρέπονται σε φυγή εξαιτίας του πολέμου, των συγκρούσεων και των διώξεων, όμως όσοι αναγκάζονται να διαφεύγουν από τις συγκρούσεις και τις διώξεις δεν θα πρέπει να στερούνται την ασφάλεια και προστασία που δικαιούνται κάτω από αυτές τις συνθήκες.

Η Ύπατη Αρμοστεία έχει απευθύνει εκκλήσεις στα κράτη να διαχειρίζονται τους περιορισμούς στα σύνορά τους με τρόπους που σέβονται επίσης τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προσφυγικής προστασίας, μεταξύ άλλων μέσα από την επιβολή καραντίνας και υγειονομικών ελέγχων. Καθώς η μείωση των κινδύνων κατά της δημόσιας υγείας είναι αναγκαία, η Υ.Α. υποστηρίζει εδώ και καιρό τις προσπάθειες που καταβάλλονται προς αυτόν τον σκοπό και καλεί για επιπλέον και περισσότερο επαρκείς χώρους για την καραντίνα των 14 ημερών.

Παράρτημα ΙΙΙ
10 Ιουνίου 2020, δήλωση του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ)

Ο ΔΟΜ εκφράζει έντονη ανησυχία για τις καταγγελίες επαναπροώθησης από την Ελλάδα στα σύνορα της ΕΕ με την Τουρκία
Γενεύη, 10 Ιουνίου 2020

Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) εκφράζει βαθύ προβληματισμό σχετικά με τις επαναλαμβανόμενες καταγγελίες που αφορούν επαναπροωθήσεις και συλλογικές απελάσεις μεταναστών – σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμα και βίαιων – στα σύνορα της ΕΕ μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Σχετικές εκθέσεις και πλάνα από διεθνή μέσα ενημέρωσης, που δείχνουν τη χρήση πλωτών μέσων διάσωσης για την απομάκρυνση των μεταναστών στο Ανατολικό Αιγαίο, προκαλούν ιδιαίτερη ανησυχία.

Ο ΔΟΜ, μαζί με συνεργαζόμενους φορείς, παρακολουθεί στενά την κατάσταση και έχει λάβει πληροφορίες για περιπτώσεις μεταναστων που συλλαμβάνονται αυθαίρετα και επαναπροωθούνται στην Τουρκία, αλλά και για περιστατικά βίας κατά μεταναστών που φέρεται να έχουν λάβει χώρα από προσωπικό των συνόρων.

Ο Οργανισμός καλεί τις ελληνικές Αρχές να διερευνήσουν τις κατηγορίες και τις μαρτυρίες που δόθηκαν από άτομα που εξαναγκάστηκαν να περάσουν τα σύνορα Ελλάδας-Τουρκίας.

Εν μέσω αυξημένης ανησυχίας αναφορικά με τα ζητήματα υγείας, καλούμε τα κράτη να αποφύγουν την εφαρμογή πρακτικών μετανάστευσης με τρόπο που να θέτει σε κίνδυνο την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών, μέσω της κατασκευής τειχών στα σύνορα, της στρατιωτικοποίησης των συνοριακών περιπολιών ή της αύξησης των απελάσεων, μεταξύ άλλων.

Ο ΔΟΜ καλεί επίσης τα κράτη να αναστείλουν τις απελάσεις κατά τη διάρκεια της πανδημίας του COVID-19, διευκολύνοντας παράλληλα τις εθελούσιες επιστροφές όταν και όπου είναι δυνατόν, ιδίως για εκείνους τους μετανάστες που, λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση, αισθάνονταν πιο ασφαλείς στην πατρίδα τους και εκφράζουν την επιθυμία να επιστρέψουν σ΄αυτήν.

Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στη διαχείριση του λεπτού ζητήματος διασφάλισης των συνόρων που χρήζουν ιδιαίτερης ανάγκης προστασίας, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, που σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες όλων των μεταναστών, ανεξάρτητα από το μεταναστευτικό καθεστώς και συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματός τους να ζητήσουν άσυλο.

Μολονότι τα κυριαρχικά δικαιώματα των κρατών - συμπεριλαμβανομένου εκείνου της διατήρησης της ακεραιότητας των συνόρων - πρέπει να είναι σεβαστά, η ισχύς τους παύει σε περίπτωση αλληλεπικάλυψής τους από διεθνείς υποχρεώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Για περισσότερες πληροφορίες:
Χριστίνα Νικολαΐδου - IOM Greece, Email: cnikolaidou@iom.int tel +30 210 9919 040 (ext.248)

Παράρτημα IV

Αποσπάσματα για τις αναγκαστικές επιστροφές από την Έκθεση για την Ελλάδα της Ομάδας Εργασίας για τις Αυθαίρετες Κρατήσεις των Ηνωμένων Εθνών με ημερομηνία 29 Ιουλίου

Η πλήρης έκθεση επισυνάπτεται στο τέλος του Παραρτήματος

Human Rights Council Forty-fifth session
14 September–2 October 2020 Agenda item 3

Promotion and protection of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development

Visit to Greece (from 2 to 13 December 2019 upon the invitation of the Government).

6. Pushbacks at the border between Greece and Turkey

87. The Working Group was informed that a number of persons newly arrived in the Evros region had been arrested, detained and summarily returned across the land border between Greece and Turkey without being given the opportunity to apply for international protection in Greece. In some cases, it was alleged that individuals had made previous attempts to cross the border, but had been forcibly removed to Turkey in each case. Pushback practices are not permitted under Greek law and are contrary to the right to seek asylum. The Working Group is therefore of the view that detention for this purpose has no legal basis. The Working Group urges the Government to promptly and fully investigate all allegations of such pushbacks, including any acts of violence or ill-treatment that may have occurred during such incidents, and to ensure that such practices do not occur in future.

88. The Working Group was informed that the European Border and Coast Guard Agency offered an anonymous complaints mechanism. While the Government indicates that no complaints were made through this mechanism in 2019 for irregular pushbacks, the Working Group considers that it may be a useful means of ensuring that any allegations of pushbacks are received and investigated by the appropriate authorities.

Παράρτημα V

17 Μαρτίου 2020, Έκθεση της Human Rights Watch

https://www.hrw.org/el/news/2020/03/17/339568

Ελλάδα: Βία κατά των αιτούντων άσυλο στα σύνορα

Κρατούνται, Δέχονται Επιθέσεις, Αναγκάζονται να γυμνωθούν και Απελαύνονται με συνοπτικές διαδικασίες

Οι ελληνικές δυνάμεις ασφαλείας και ένοπλοι άνδρες χωρίς διακριτικά στα Ελληνοτουρκικά χερσαία σύνορα έχουν προχωρήσει σε κρατήσεις, επιθέσεις, σεξουαλικές επιθέσεις, κλοπές και αφαίρεση ρούχων αιτούντων άσυλο και μεταναστών και στη συνέχεια τους επαναπροωθούν στην Τουρκία, ανακοίνωσε σήμερα η Human Rights Watch. Οι κορυφαίοι αξιωματούχοι της ΕΕ επαίνεσαν τα μέτρα φύλαξης των συνόρων της Ελλάδας και παρείχαν στήριξη μέσω του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (FRONTEX).

«Η Ευρωπαϊκή Ένωση κρύβεται πίσω από μία ασπίδα καταχρηστικών πρακτικών από πλευράς των ελληνικών δυνάμεων ασφαλείας αντί να βοηθήσει την Ελλάδα να προστατεύσει τους αιτούντες άσυλο και να τους επανεγκαταστήσει σε ολόκληρη την ΕΕ», δήλωσε η Nadia Hardman, ερευνήτρια και υπέρμαχος των δικαιωμάτων των προσφύγων στην Human Rights Watch. «Η ΕΕ οφείλει να προστατεύσει τους ανθρώπους σε κατάσταση ανάγκης αντί να στηρίζει δυνάμεις που ξυλοκοπούν, κλέβουν, γυμνώνουν και πετούν τους αιτούντες άσυλο και μετανάστες και πάλι πίσω, στην άλλη όχθη του ποταμού.

Η Ελλάδα οφείλει να αντιστρέψει άμεσα την απόφαση της 1ης Μαρτίου σχετικά με την αναστολή επί ένα μήνα της πρόσβασης σε άσυλο ατόμων που εισέρχονται παράτυπα στην χώρα και την απέλασή τους, όπου είναι δυνατόν, στις χώρες καταγωγής ή διέλευσης. Η ελληνική Βουλή οφείλει να ερευνήσει, και η FRONTEX να ελέγξει, οποιαδήποτε κακοποίηση και συνοπτική απέλαση αιτούντων άσυλο και μεταναστών από πλευράς των ελληνικών δυνάμεων ασφαλείας. Τα κράτη μέλη της ΕΕ οφείλουν επειγόντως να προχωρήσουν στην επανεγκατάσταση των αιτούντων άσυλο από την Ελλάδα προς τις άλλες χώρες της ΕΕ και να διεκπεραιώσουν με δίκαιο τρόπο τις αιτήσεις ασύλου τους.

Μεταξύ 7 και 9 Μαρτίου, η Human Rights Watch πήρε συνέντευξη από 21 αιτούντες άσυλο και μετανάστες, 17 εκ των οποίων ήταν άνδρες και 4 γυναίκες, στην Τουρκία αναφορικά με τον τρόπο που προσπάθησαν να εισέλθουν στην Ελλάδα μέσω των χερσαίων συνόρων κατόπιν ανακοίνωσης της Τουρκικής κυβέρνησης στις 27 Φεβρουαρίου ότι δεν θα παρεμπόδιζε πλέον την έξοδο των αιτούντων άσυλο και μεταναστών από την Τουρκία στην προσπάθειά τους να φθάσουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Όσοι παραχώρησαν συνέντευξη και χιλιάδες άλλοι έχουν ταξιδέψει στη συνοριακή πύλη του Pazarkule (Καστανιές) στα ελληνοτουρκικά σύνορα και στον ποταμό Έβρο, που είναι το φυσικό σύνορο μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδας, νότια του Pazarkule. Οχτώ από τα άτομα που παραχώρησαν συνέντευξη είπαν ότι η τουρκική αστυνομία τους μετέφερε σε παραμεθόρια χωριά και τους υπέδειξε από πού θα περάσουν στην Ελλάδα.

Σε αντίδραση η ελληνική κυβέρνηση ενίσχυσε τα σύνορά της με αστυνομία, στρατό και ειδικές δυνάμεις, που έκαναν χρήση δακρυγόνων και φέρεται να άνοιξαν πυρ χρησιμοποιώντας πλαστικές σφαίρες κατά ατόμων που πλησίαζαν το πέρασμα στο Pazarkule. Δύο αιτούντες άσυλο που μίλησαν με την Human Rights Watch είπαν ότι οι ελληνικές δυνάμεις ασφαλείας χρησιμοποίησαν επίσης πραγματικά πυρά κατά

την επαναπροώθηση ανθρώπων. Ένα από τα άτομα αυτά, που παραχώρησε συνέντευξη σε νοσοκομείο, όπου νοσηλευόταν, είπε ότι τον πυροβόλησαν στο πόδι. Σύμφωνα με Τούρκους αξιωματούχους, οι ελληνικές δυνάμεις ασφαλείας έχουν πυροβολήσει και σκοτώσει τουλάχιστον τρεις αιτούντες άσυλο ή μετανάστες, αλλά η Human Rights Watch δεν έχει επιβεβαιώσει τον αριθμό αυτό.

Όσοι παραχώρησαν συνέντευξη είπαν ότι εντός ωρών μετά τη διάσχιση του ποταμού είτε με βάρκες είτε πεζή, ένοπλοι άνδρες φορώντας στολές διαφόρων υπηρεσιών ασφαλείας ή με πολιτική περιβολή, ακόμα και μαυροφορεμένοι κουκουλοφόροι, συνέλαβαν όλα τα μέλη της ομάδας τους. Όλοι είπαν ότι οι άνδρες τους έθεσαν υπό κράτηση σε επίσημα ή ανεπίσημα κέντρα κράτησης ή δίπλα στην άκρη του δρόμου και τους έκλεψαν τα χρήματά τους, τα κινητά τους και τις τσάντες τους προτού τους επαναπροωθήσουν με συνοπτικές διαδικασίες πίσω στην Τουρκία. Δεκαεπτά περιέγραψαν τον τρόπο με τον οποίοι οι άνδρες επιτέθηκαν στους ιδίους και σε άλλους, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών και των παιδιών: τους προκάλεσαν ηλεκτροσόκ, τους χτύπησαν με ξύλινες ή μεταλλικές ράβδους, τους χτύπησαν παρατεταμένα στα πέλματα, τους γρονθοκόπησαν, τους κλώτσησαν και τους ποδοπάτησαν.

Η Human Rights Watch επίσης πήρε συνέντευξη από πέντε Τούρκους κατοίκους παραμεθόριων χωριών που περιέγραψαν πώς στο χρονικό διάστημα μεταξύ 28 Φεβρουαρίου και 6 Μαρτίου είχαν συνδράμει στην φροντίδα μεγάλων ομάδων ατόμων που επέστρεψαν τραυματισμένοι και σχεδόν γυμνοί από την Ελλάδα λέγοντας ότι οι ελληνικές δυνάμεις ασφαλείας τούς είχαν ξυλοκοπήσει, κλέψει, γυμνώσει και απελάσει.

Σε μία περίπτωση, ένας άνδρας που παραχώρησε συνέντευξη περιέγραψε πως η γυναίκα του δέχθηκε σεξουαλική επίθεση από τις ελληνικές δυνάμεις ασφαλείας όταν πέρασαν τα σύνορα. «[Οι ελληνικές δυνάμεις ασφαλείας] προσπάθησαν να κάνουν σωματική έρευνα στη γυναίκα μου και της άγγιξαν το στήθος», είπε ένας Σύρος άνδρας που ταξίδευε με τη γυναίκα και τα παιδιά του. «Μετά προσπάθησαν να της βγάλουν τη μαντήλα και το παντελόνι της. Όταν προσπάθησα να τους σταματήσω με ξυλοκόπησαν άσχημα με γροθιές, με τα πόδια τους, με ένα βαρύ πλαστικό ραβδί καθώς και με ένα μεταλλικό ραβδί. Χτύπησαν τη 2χρονη κόρη μου με ένα βαρύ πλαστικό ραβδί στο κεφάλι και φαίνεται ακόμα ο μώλωπας». Η Human Rights Watch είδε έναν μώλωπα κάτω από τα μαλλιά του κοριτσιού.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, όσοι παραχώρησαν συνέντευξη είπαν ότι ένοπλοι άνδρες τους ανάγκασαν να μείνουν μόνο με τα εσώρουχα, πράγμα που έκαναν και σε ορισμένες γυναίκες, και τους εξανάγκασαν να διασχίσουν τον Έβρο για να επιστρέψουν στην Τουρκία. Πολλοί είπαν ότι πέρασαν από τα χέρια πολλών ομάδων, γεγονός που υποδηλώνει έναν συντονισμό μεταξύ αστυνομίας ή στρατιωτών και των ανδρών χωρίς διακριτικά.

Σε τρεις περιπτώσεις, οι αιτούντες άσυλο και μετανάστες είπαν ότι άτομα που δεν μιλούσαν ελληνικά και δεν φορούσαν ελληνική στολή τους ανάγκασαν να επιστρέψουν στην Τουρκία ή τους παρέδωσαν σε επιθετικές ελληνικές δυνάμεις. Δεν γνώριζαν, όμως, από που προέρχονταν τα άτομα αυτά. Στις 3 Μαρτίου 2020 η FRONTEX συμφώνησε στην ανάπτυξή της σε όλο το μήκος των ελληνοτουρκικών χερσαίων συνόρων, αλλά πόσες ακριβώς δυνάμεις έχουν αναπτυχθεί παραμένει ασαφές. Στις 13 Μαρτίου η Human Rights Watch ενημέρωσε τη FRONTEX για την καταγγελθείσα κακοποίηση από μη Ελληνικές δυνάμεις και ρώτησε για την ανάπτυξη των δυνάμεών της κατά μήκος των συνόρων. Στις 16 Μαρτίου η FRONTEX απάντησε ότι δεν είχε τις απαραίτητες πληροφορίες και ότι θα απαντήσει μόλις τις έχει.

Ορισμένα από τα άτομα που παραχώρησαν συνέντευξη είπαν ότι προσπάθησαν πολλές φορές να εισέλθουν στην Ελλάδα, αλλά τους επέστρεψαν με τη βία κάθε φορά. Συνολικά, οι ερωτηθέντες

περιέγραψαν 38 περιστατικά απελάσεων που περιλάμβαναν περίπου 4.000 άτομα, αν και μπορεί κάποια να έχουν διπλομετρηθεί.

Στις 6 Μαρτίου, ο διευθυντής επικοινωνίας του Τούρκου Προέδρου Fahrettin Altun καταδίκασε αναφορές για την αφαίρεση των ενδυμάτων, το ξυλοκόπημα και την απέλαση μέσω Έβρου αιτούντων άσυλο από την ελληνική συνοριοφυλακή, αλλά η Τουρκία συνέχισε να μεταφέρει άτομα στα σύνορα και να τα ενθαρρύνει να περάσουν στην Ελλάδα.

Στις 3 Μαρτίου, οι ανώτατοι αξιωματούχοι της ΕΕ συναντήθηκαν με τον Έλληνα πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη στα ελληνοτουρκικά σύνορα επαινώντας την κυβέρνηση για την προστασία των συνόρων και χαρακτηρίζοντας την Ελλάδα ως την «ασπίδα» της ΕΕ. Σε επόμενες δηλώσεις της η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ursula van der Leyden και η Επίτροπος Μετανάστευσης Ylva Johansson είπαν ότι είχαν τονίσει την ανάγκη σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στο άσυλο.

Η Ελλάδα δεσμεύεται από τη Χάρτα Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, που αναγνωρίζει το δικαίωμα αίτησης ασύλου και εγγυάται προστασία από την επαναπροώθηση, την αναγκαστική επιστροφή οποιουδήποτε βρίσκεται σε πραγματικό κίνδυνο διώξεων ή σε άλλο σοβαρό κίνδυνο.

Η Τουρκία δεν πληροί τα κριτήρια της ΕΕ ασφαλούς τρίτης χώρας στην οποία μπορεί να επιστραφεί ο αιτών άσυλο, τα οποία περιλαμβάνουν την αρχή της μη επαναπροώθησης. Από τον Ιούλιο 2019, η Τουρκίαέχει απελάσει εκατοντάδες Σύρους από τις πόλεις της, εκθέτοντας όσους επαναπροωθούνται με τη βία από την Ελλάδα σε κίνδυνο περαιτέρω επαναπροώθησης στη Συρία.

Από το 2016, οι Τούρκοι συνοριοφύλακες που περιπολούν τα κλειστά σύνορα της Τουρκίας με τη Συρία έχουν σκοτώσει και τραυματίσει Σύρους αιτούντες άσυλο και έχουν πραγματοποιήσει ομαδικές επαναπροωθήσεις με συνοπτικές διαδικασίες. Οι περισσότεροι έχουν επιστραφεί στο κυβερνείο του Ιντλίμπ, όπου η Συριακή κυβέρνηση και οι Ρωσικές δυνάμεις έχουν πρόσφατα πραγματοποιήσει νέα σειρά βομβαρδισμών αδιακρίτως, χτυπώντας αμάχους, νοσοκομεία και σχολεία, εξαναγκάζοντας στη φυγή ένα εκατομμύριο άτομα. Το 2018 η Τουρκία επίσης απέλασε χιλιάδες Αφγανούς με συνοπτικές διαδικασίεςστην πατρίδα τους.

Η Ελλάδα οφείλει να επιτρέψει στα άτομα που ζητούν προστασία στα σύνορά της να εισέλθουν και να αποτιμήσει τις αιτήσεις ασύλου τους δίκαια και αποτελεσματικά, δήλωσε η Human Rights Watch. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να ενθαρρύνει την Ελλάδα να επαναφέρει τις διαδικασίες ασύλου για άτομα που εισήλθαν παράτυπα στην Ελλάδα από την Τουρκία, να σταματήσει τις επιστροφές με συνοπτικές διαδικασίες στην Τουρκία και να πιέσει τις αρχές να προχωρήσουν στη δίωξη όσων αξιωματούχων τα κακομεταχειρίζονται/χρησιμοποιούν καταχρηστικές πρακτικές.

Η FRONTEX οφείλει να παρακολουθεί και να κάνει δημόσιες αναφορές για τη συμμόρφωση των ελληνικών δυνάμεων ασφαλείας με την ευρωπαϊκή και διεθνή νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τους πρόσφυγες, συμπεριλαμβανομένων και των συνθηκών κράτησης, καθώς και για την παρόμοια συμμόρφωση από τους αξιωματικούς τους και εκείνων που συνεισφέρουν άλλα κράτη μέλη. Η Τουρκία δεν πρέπει να υποχρεώνει κανέναν να περνάει τα σύνορα παράτυπα προς την Ελλάδα.

«Χωρίς την πίεση της ΕΕ προς την Ελλάδα να σταματήσει αυτές τις φρικτές κακομεταχειρίσεις, αυτός ο κύκλος βίας θα συνεχιστεί», είπε η Hardman. «Αλλά η ΕΕ οφείλει επίσης να βοηθήσει την Ελλάδα με την

μετεγκατάσταση των αιτούντων άσυλο προς την υπόλοιπη ΕΕ και να βοηθήσει την Τουρκία, τη χώρα που φιλοξενεί τον μεγαλύτερο αριθμό προσφύγων, με την μετεγκατάσταση πολύ μεγαλύτερων αριθμών προσφύγων».

Πρόσφυγες, Αιτούντες Άσυλο και Μετανάστες στην Τουρκία. Οι μετακινήσεις προς τα Σύνορα τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο

Η Τουρκία φιλοξενεί περίπου 3,6 εκατομμύρια καταγεγραμμένους Σύρους υπό καθεστώς «προσωρινής προστασίας», το οποίο οι τουρκικές αρχές λένε ότι ισχύει αυτόματα σε όλους τους Σύρους που αιτούνται άσυλο. Αυτό αντανακλά τη θέση της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ ότι η «μεγάλη πλειονότητα των αιτούντων άσυλο εξακολουθούν να …χρειάζονται διεθνή προστασία ως πρόσφυγες» και ότι «τα κράτη [οφείλουν] να μην προβαίνουν στην αναγκαστική επιστροφή Σύρων και πρώην κατοίκων της Συρίας».

Σύμφωνα με τις αρχές μετανάστευσης της Τουρκίας, σχεδόν 115.000 αιτούντες άσυλο υπέβαλαν αιτήματα προστασίας το 2018, συμπεριλαμβανομένων 70.000 Ιρακινών και 40.000 Αφγανών, ενώ το 2019 περίπου 35.000 Αφγανοί και 15.000 Ιρακινοί υπέβαλαν αιτήματα ασύλου. Στα τέλη του 2019, η Τουρκία δήλωσε ότι φιλοξενούσε περίπου 460.000 παράτυπα διαμένοντες, συμπεριλαμβανομένων 200.000 Αφγανών, 70.000 Πακιστανών, 55.000 Σύρων, 12.000 Ιρακινών, 12.000 Παλαιστινίων και 9.000 Ιρανών. Είναι ασαφές το πώς η Τουρκία κατόρθωσε να ταυτοποιήσει τα άτομα αυτά χωρίς την καταγραφή τους.

Μέχρι την ανακοίνωση της 27ης Φεβρουαρίου 2020, οι τουρκικές συνοριακές αρχές γενικά παρεμπόδιζαν την παράτυπη έξοδο αλλοδαπών από την Τουρκία στα χερσαία σύνορά της με την ΕΕ, κάτι που δηλωνόταν από τον υψηλό αριθμό ατόμων τα οποία αναγκάζονταν να εισέλθουν στην Ελλάδα με βάρκες διακινητών από τις αρχές του 2015. Μεταξύ του Ιανουαρίου 2015 και της 21ης Μαρτίου 2020, η τουρκική ακτοφυλακή φέρεται να έχει συλλάβει περίπου 186.766 αιτούντες άσυλο και μετανάστες στο Αιγαίο.

Στις 5 Μαρτίου η Τουρκία ανακοίνωσε ότι έστελνε 1.000 πρόσθετους αστυνομικούς στα σύνορα με την Ελλάδα για να παρεμποδίσει την επαναπροώθηση αιτούντων άσυλο στην Τουρκία. Τα τουρκικά ΜΜΕ δημοσίευσαν φωτογραφίες των νέων θέσεων ανάπτυξης κατά μήκος του ποταμού Έβρου, σύμφωνα με τις αρχές.

Οκτώ αιτούντες άσυλο και μετανάστες με τους οποίους μίλησε η Human Rights Watch είπαν ότι, μεταξύ 28 Φεβρουαρίου και 6 Μαρτίου, η τουρκική αστυνομία ή ο τουρκικός στρατός τούς είχαν μεταφέρει με λεωφορεία σε χωριά στον ποταμό Έβρο νότια του συνοριακού περάσματος του Pazarkule (Καστανιές) και τους βοήθησαν να περάσουν στην Ελλάδα. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονταν δύο άνδρες από προαναχωρησιακά κέντρα μεταναστών, ένας εκ των οποίων είπε ότι οι αρχές απείλησαν να τον σκοτώσουν εάν δεν συμφωνούσε στη μεταφορά του στα ελληνικά σύνορα. Δύο άλλοι είπαν ότι αστυνομικοί ή στρατιωτικοί τους πήγαν στο Pazarkule. Στις 8 Μαρτίου, ώρα 7 μ.μ., η Human Rights Watch είδε εκατοντάδες ξένους υπηκόους να αποβιβάζονται από μεγάλα λευκά πούλμαν χωρίς εμπορικό λογότυπο που ήταν σταθμευμένα δίπλα σε αστυνομικά οχήματα στο χωριό Küplü, 400 μέτρα από τα ελληνικά σύνορα.

Καταχρηστικές πρακτικές των ελληνικών Δυνάμεων στα τέλη Φεβρουαρίου και στις αρχές Μαρτίου

Μεταξύ 7 και 9 Μαρτίου, δύο ερευνητές της Human Rights Watch πήραν συνέντευξη από 21 αιτούντες άσυλο και μετανάστες στην πόλη Edirne κοντά στον ποταμό Έβρο, στα νότια της πόλης Edirne, σχετικά με τις καταχρηστικές πρακτικές που αντιμετώπισαν στην ελληνική πλευρά του ποταμού. Από αυτούς δεκαεπτά ήταν άνδρες και τέσσερις ήταν γυναίκες: 7 ήταν από το Αφγανιστάν, 4 από τη Συρία, από 2 από το Μαρόκο, το Πακιστάν και τη Σενεγάλη και από ένας από το Αζερμπαϊτζάν, την Γκάμπια, το Ιράν και το Ιράκ.

Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν κατ' ιδίαν και εμπιστευτικά, στη μητρική γλώσσα των ατόμων μέσω ανδρών και γυναικών διερμηνέων. Ένα άτομο μιλούσε άριστα αγγλικά. Μοιράστηκαν οικειοθελώς τις μαρτυρίες τους, χωρίς αμοιβή, και συναίνεσαν στην καταγραφή και δημοσίευση της μαρτυρίας τους χωρίς τη χρήση του ονόματός τους από την Human Rights Watch.

Οι μαρτυρίες τους επιβεβαιώνουν κάποιες τάσεις που η Human Rights Watch είχε καταγράψει σε παρόμοιες καταστάσεις το 2008 και το 2018. Στα μέσα του 2018 η Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων του Συμβουλίου της Ευρώπηςανέφερε ότι είχε λάβει «αρκετούς συνεπείς και πιστευτούς ισχυρισμούς απωθήσεων με σκάφος από την Ελλάδα προς την Τουρκία στα σύνορα του Έβρου από μασκοφόρους της Ελληνικής Αστυνομίας και της συνοριοφυλακής ή από (παρα-) στρατιωτικούς κομάντο». Και τον Νοέμβριο του 2018 η Επίτροπος Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης κάλεσε την Ελλάδα να διερευνήσει τους ισχυρισμούς για τις ελληνικές καταχρηστικές πρακτικές στα σύνορα με την Τουρκία, εν όψει πληροφοριών που υποδείκνυαν μία «παγιωμένη πρακτική» .

Σύλληψη και Κράτηση

Όσοι παραχώρησαν συνέντευξη είπαν ότι ένοπλοι άνδρες, και σε μία περίπτωση μία γυναίκα, ένστολοι ή μαυροφορεμένοι ή με πολιτική περιβολή, συνέλαβαν όλα τα μέλη της ομάδας τους σε χρονικό διάστημα 1 έως 10 ωρών αφότου διέσχισαν τον ποταμό Έβρο. Είπαν ότι οι άνδρες ήταν οπλισμένοι με πιστόλια, τυφέκια, μεταλλικές ράβδους και ξύλινα ή πλαστικά γκλομπ.

Δέκα από τα άτομα που παραχώρησαν συνέντευξη περιέγραψαν 19 περιπτώσεις όπου τους σταμάτησαν άνδρες που πίστευαν ότι ήταν αστυνομικοί, επειδή φορούσαν μπλε, γκρίζες ή σκουρόχρωμες στολές. Πέντε άτομα που παραχώρησαν συνέντευξη περιέγραψαν έξι περιστατικά όπου τους σταμάτησαν άνδρες που πίστευαν ότι ήταν στρατιωτικοί, επειδή φορούσαν πράσινες ή μπεζ στολές παραλλαγής. Πέντε άλλοι είπαν ότι τους σταμάτησαν άνδρες που φορούσαν μαύρα ή άλλη πολιτική περιβολή. Ένα άτομο είπε ότι τον σταμάτησαν τέσσερις ένοπλοι άνδρες και μία γυναίκα που φορούσε μαύρα με τη γερμανική σημαία στο μανίκι καθώς και ένας άνδρας που φορούσε μαύρα με την σουηδική σημαία στο μανίκι και ότι παρέδωσαν τον ίδιο και άλλα άτομα σε άλλους μαυροφορεμένους και κουκουλοφόρους άνδρες.

Σε δύο άλλες περιπτώσεις οι αιτούντες άσυλο περιέγραψαν άνδρες ντυμένους στα μαύρα και με κουκούλες, οι οποίοι μιλούσαν αγγλικά και γαλλικά, που είπαν ότι ήταν από τη Γαλλία, καθώς και άνδρες με στολές παραλλαγής που μιλούσαν κάποια γλώσσα που έμοιαζε με γερμανικά, οι οποίοι τους κακομεταχειρίστηκαν και τους απέλασαν στην Τουρκία.

Σύμφωνα με τις ελληνικές αρχές οι αστυνομικοί που φορούν σκούρα μπλε στολή εργάζονται στα αστυνομικά τμήματα, ενώ οι αστυνομικοί που περιπολούν τα σύνορα φορούν στολές παραλλαγής. Οι φύλακες της FRONTEX φορούν τις εθνικές τους στολές με μπλε περιβραχιόνιο που φέρει την σημαία της

ΕΕ.

Άτομα που παραχώρησαν συνέντευξη είπαν ότι οι άνδρες που τους σταμάτησαν στην Ελλάδα κατέφθασαν με αστυνομικά αυτοκίνητα, ημιφορτηγά, λευκά βαν χωρίς παράθυρα ή σήμανση ή με μεγαλύτερα φορτηγά πράσινου χρώματος ή οχήματα με καμουφλάζ που έμοιαζαν με στρατιωτικά φορτηγά. Δεκαέξι είπαν ότι τέθηκαν υπό κράτηση δίπλα στον δρόμο ή σε δάση για μισή ώρα έως τέσσερις ώρες από τη στιγμή της σύλληψής τους, ενώ πέντε είπαν ότι ένοπλοι άνδρες τους οδήγησαν σε ανεπίσημα κέντρα κράτησης. Περιέγραψαν τις τοποθεσίες κράτησης ως μικρά σπίτια, μικρά κτιριακά συγκροτήματα και ημιτελή σπίτια και είπαν ότι κρατήθηκαν εκεί για δύο έως πέντε ώρες. Σε μία περίπτωση ένας άνδρας είπε ότι άνδρες οι οποίοι φορούσαν στολές που έφεραν το διακριτικό της αστυνομίας τον έθεσαν υπό κράτηση σε μεταλλικό κοντέινερ μαζί με περίπου 50 άλλα άτομα για 18 ώρες χωρίς νερό ή πρόσβαση σε τουαλέτα.

Δεν καταχωρίστηκε κανένα από τα άτομα που παραχώρησαν συνέντευξη, είπαν, και η κράτησή τους φαίνεται να ήταν αυθαίρετη και μυστική.

Στις 10 Μαρτίου η εφημερίδα *New York Times* δημοσίευσε ρεπορτάζ σχετικά με ένα κέντρο κράτησης λίγες εκατοντάδες μέτρα από το συνοριακό χωριό του Πόρου, τέσσερα χιλιόμετρα ανατολικά της πόλης Feres, που συμπέρανε ότι οι ελληνικές δυνάμεις ασφαλείας είχαν επιδοθεί σε κράτηση αιτούντων άσυλο και μεταναστών στις αρχές Μαρτίου προτού αυτοί επιστραφούν στην Τουρκία. Στις 11 Μαρτίου η Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων Ylva Johansson είπε ότι θα μιλούσε σχετικά με το κέντρο με τις ελληνικές αρχές.

Ξυλοδαρμοί και Κακοποίηση

Δεκαεπτά από όσους παραχώρησαν συνέντευξη είπαν ότι οι άνδρες που τους έθεσαν υπό κράτηση κακοποίησαν σωματικά τους ιδίους ή άλλους, συμπεριλαμβανομένων γυναικών και παιδιών. Οκτώ άτομα είπαν ότι η αστυνομία ευθυνόταν για την κακομεταχείριση, τρία άτομα ταυτοποίησαν στρατιώτες, τρία άτομα μίλησαν για άνδρες ντυμένους με μαύρα και μάσκα, ενώ τρεις είπαν ότι άνδρες με πολιτική περιβολή τους συμπεριφέρθηκαν βάναυσα.

Ένας 31χρονος Σύρος άνδρας και μία 22χρονη Σύρια γυναίκα από το Ιντλίμπ και τρεις κόρες τους, ηλικίας 2, 4 και 6 ετών, είπαν ότι πέρασαν στην Ελλάδα στις 5 Μαρτίου, όπου άνδρες με παραλλαγή που θεώρησαν ως Έλληνες στρατιώτες, τους οδήγησαν με άλλους 40 σε ένα μικρό κτιριακό συγκρότημα. Ο άνδρας περιέγραψε τι συνέβη μετά:

> [Οι ελληνικές δυνάμεις ασφαλείας] προσπάθησαν να κάνουν σωματική έρευνα στη γυναίκα μου και της άγγιξαν το στήθος. Μετά προσπάθησαν να της βγάλουν τη μαντήλα και το παντελόνι της. Όταν προσπάθησα να τους σταματήσω με ξυλοκόπησαν άσχημα με γροθιές, πόδια, ένα βαρύ πλαστικό ραβδί, καθώς κι ένα μεταλλικό ραβδί. Χτύπησαν τη 2χρονη κόρη μου με ένα βαρύ πλαστικό ραβδί στο κεφάλι και φαίνεται ακόμα ο μώλωπας. Μετά έκαναν ηλεκτροσόκ στον καρπό και στον ώμο της γυναίκας μου και ένας άνδρας στόχευσε με το όπλο του το κεφάλι μου. Ξυλοκόπησαν πολλούς από τους άλλους άνδρες [στην ομάδα] και τους ανάγκασαν όλους να βγάλουν σχεδόν όλα τους τα ρούχα. Πήραν τα τηλέφωνα, τα χρήματα και τα διαβατήριά μας. Μετά από δύο ώρες μας οδήγησαν με ένα φορτηγό πίσω στο ποτάμι, όπου ένας μαυροφορεμένος άνδρας με κουκούλα πήγαινε και ερχόταν [διασχίζοντας τον ποταμό] μέχρις ότου όλοι μας επιστρέψαμε στην Τουρκία.

Ένας 33χρονος άνδρας από το Αφγανιστάν, ο οποίος είπε ότι πέρασε στην Ελλάδα την 1η Μαρτίου, εξήγησε:

> Διέσχισα το ποτάμι με βάρκα μαζί με περίπου 60 άλλα άτομα, συμπεριλαμβανομένων οικογενειών. Η τουρκική αστυνομία βεβαιώθηκε ότι δεν υπήρχε ελληνική αστυνομία στην άλλη όχθη του ποταμού. Περπατήσαμε για περίπου οκτώ ώρες και μετά μας βρήκε η ελληνική αστυνομία και μας πήγε σε ένα ημιτελές σπίτι. Ανάγκασαν τους άνδρες να μείνουν μόνο με τα εσώρουχα και μας χτύπησαν με τα χέρια τους, με κλωτσιές και με ξύλινα ραβδιά. Δεν έδειξαν κανένα έλεος και ξυλοφόρτωσαν και ορισμένες γυναίκες και παιδιά. Μας πήραν τα τηλέφωνα, τα χρήματα, τις τσάντες και τα ρούχα και μας κράτησαν εκεί επί πέντε ώρες. Έφεραν κι άλλους πρόσφυγες στο κτίριο αυτό. Όταν συγκεντρωθήκαμε σχεδόν 300, μας πήγαν πίσω στο ποτάμι και μας επιβίβασαν σε μικρές βάρκες προς την Τουρκία.

Ένας 25χρονος Σύρος με δεμένο το δεξί του χέρι είπε ότι είχε περάσει στην Ελλάδα στις 2 Μαρτίου με μία ομάδα περίπου 200 ατόμων και ότι περπατούσαν μέσα από δάση και χωριά για περίπου 2 ώρες:

> Ξαφνικά κατέφθασαν ένα βαν και ένα ημιφορτηγό με περίπου οκτώ άνδρες. Τέσσερις έφεραν πολιτική περιβολή και όλοι είχαν γένια. Ορισμένοι φορούσαν στολές παραλλαγής με μαύρες μπότες και άλλοι φορούσαν πράσινη στολή με μπεζ μπότες. Όλοι έφεραν μεγάλα όπλα, που φαίνονταν μεγαλύτερα από Καλάσνικοφ. Μας σταμάτησαν και μας πήραν τις τσάντες, τα χρήματα και τα τηλέφωνά μας. Κάποιοι από εμάς προσπαθήσαμε να κρατήσουμε τα πράγματά μας και μας γρονθοκόπησαν και μας κλώτσησαν, χτυπώντας ακόμα και γυναίκες. Με έριξαν στο έδαφος και ένας από τους άνδρες ποδοπάτησε το δεξί μου χέρι περίπου δέκα φορές. Αφού μας έστειλαν στην Τουρκία, ένας Σύρος γιατρός χειρούργησε το χέρι μου για να αποκαταστήσει τη ζημιά σε ένα νεύρο.

Ένας 30χρονος Πακιστανός σε μία ομάδα 20 ατόμων περιέγραψε την άφιξή τους κατά τη διάρκεια της πρώτης εβδομάδας Μαρτίου:

> Όλοι μας προσπαθούσαμε να περάσουμε στην Ελλάδα κάθε μέρα κατά τη διάρκεια της προηγούμενης εβδομάδας. Κάθε φορά που μας έπιανε η ελληνική αστυνομία, μας αφαιρούσε τα ρούχα, μας ξυλοφόρτωνε, χρησιμοποιούσε ηλεκτροκοσόκ στο πάνω μέρος του σώματός μας, έκλεβε ό,τι είχαμε και μας έστελνε πίσω. Κάθε φορά βρίσκουμε ντόπιους στην Τουρκία που μας δίνουν ρουχισμό. Σήμερα δύο άνδρες στην ομάδα μας ξυλοκοπήθηκαν τόσο άσχημα στα πέλματά τους που ένα ασθενοφόρο ανέλαβε την μεταφορά τους από το χωριό στο νοσοκομείο.

Κλοπές, Αφαίρεση Ρούχων και Απελάσεις με Συνοπτικές Διαδικασίες

Δεκατέσσερα από τα άτομα που παραχώρησαν συνέντευξη περιέγραψαν 20 περιστατικά κατά τα οποία ένοπλοι άνδρες που τους συνέλαβαν τούς πήραν τα προσωπικά τους υπάρχοντα, συμπεριλαμβανομένων των εγγράφων ταυτοποίησης, χρημάτων, τηλεφώνων και τσαντών. Επτά είπαν ότι η αστυνομία τους πήρε τα υπάρχοντα, επτά είπαν ότι ήταν μαυροφορεμένοι άνδρες, πέντε είπαν ότι στρατιωτικοί πήραν τα υπάρχοντά τους και ένας είπε ότι επρόκειτο για άνδρες με άλλη πολιτική περιβολή.

Έντεκα άνδρες περιέγραψαν 15 περιστατικά κατά τα οποία άνδρες που τους είχαν υπό κράτηση τους αφαίρεσαν τα ρούχα, αφήνοντάς τους μόνο με τα εσώρουχα, συμπεριλαμβανομένων τριών που είπαν ότι

ακόμα και γυναίκες αναγκάστηκαν να γυμνωθούν, και μετά τους ανάγκασαν να διασχίσουν και πάλι τα σύνορα προς την Τουρκία.

Ένας 32χρονος άνδρας από το Αφγανιστάν είπε ότι η τουρκική αστυνομία τον οδήγησε μαζί με 300 άλλα άτομα σε ένα συνοριακό χωριό στην Ελλάδα, από όπου πέρασαν στην Τουρκία στις 29 Φεβρουαρίου. Είπε ότι άνδρες με διάφορες στολές και πολιτική περιβολή τούς συνέλαβαν μετά από δύο ώρες και τους κράτησαν για μισή ώρα στο πλάι του δρόμου:

> Μετά από 30 λεπτά περίπου κατέφθασαν τρία μεγάλα φορτηγά. Οι οδηγοί και ορισμένοι άλλοι άνδρες στα φορτηγά φορούσαν σκούρα μπλε στολή και τους είχαν δώσει ράβδους που προκαλούν ηλεκτροσόκ. Καθώς οι άνδρες μας ανάγκασαν να ανέβουμε στα φορτηγά, μας είπαν να βγάλουμε όλα μας τα ρούχα εκτός από τα εσώρουχά μας. Ξυλοφόρτωσαν τους άνδρες που δεν ήθελαν να γυμνωθούν. Μετά μας πήγαν στον ποταμό και μας ανάγκασαν να επιβιβαστούμε σε φουσκωτά σκάφη για να μας επιστρέψουν στην Τουρκία.

Τα 21 άτομα που παραχώρησαν συνέντευξη περιέγραψαν τα 38 περιστατικά απέλασης τα οποία αφορούσαν σχεδόν 4.000 άτομα. Αυτά περιλαμβάνουν οκτώ ομάδες με περίπου 50, κατά μέσο όρο, άτομα που απελάθηκαν τις τελευταίες δύο ημέρες του Φεβρουαρίου και τριάντα ομάδες που απελάθηκαν τις πρώτες επτά ημέρες του Μαρτίου, συμπεριλαμβανομένων 22 ομάδων περίπου 50, κατά μέσο όρο, ατόμων, επτά ομάδων 200, κατά μέσο όρο, ατόμων και μίας ομάδας περίπου 1.000 ατόμων.

Όλοι όσοι παραχώρησαν συνέντευξη είπαν ότι με τη συνοδεία ένοπλων ανδρών μεταφέρθηκαν εκ νέου πεζή ή με στρατιωτικά φορτηγά, ημιφορτηγά ή άλλα οχήματα, χωρίς διακριτικά, στον Έβρο. Εκεί τους δόθηκαν εντολές από ένοπλους άνδρες να επιβιβαστούν σε μικρές βάρκες που έλεγχαν άνδρες με στολή παραλλαγής ή πολιτική περιβολή και έκαναν το ταξίδι μπρος – πίσω μέχρις ότου είχαν μεταφέρει ολόκληρη την ομάδα πίσω στην Τουρκία. Ορισμένοι είπαν ότι κάποιοι ένοπλοι παρακολουθούσαν την τουρκική όχθη των συνόρων με κιάλια κατά τη διάρκεια της απέλασης.

Πυροβολισμοί με πραγματικά πυρά

Σύμφωνα με ρεπορτάζ σε ΜΜΕ, Τούρκοι αξιωματούχοι έχουν κατηγορήσει τις ελληνικές δυνάμεις ασφαλείας ότι άνοιξαν πυρ και σκότωσαν τουλάχιστον τρία άτομα κατά την διάρκεια της πρώτης εβδομάδας του Μαρτίου. Πιθανώς σε αυτά να περιλαμβάνεται ένας Σύρος που σκοτώθηκε στην ελληνική όχθη του Έβρου το πρωί της 2ας Μαρτίου.

Στις 10 Μαρτίου μία δικηγόρος στο Κέντρο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του Δικηγορικού Συλλόγου της Κωνσταντινούπολης είπε ότι προσέφυγε στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) για να επιβάλει στην Ελλάδα να επιτρέψει στους αιτούντες άσυλο να εισέλθουν στην Ελλάδα και να σταματήσει να χρησιμοποιεί πραγματικά πυρά και δακρυγόνα εναντίον τους, με βάση το δημοσίευμα για τον νεκρό πρόσφυγα στις 2 Μαρτίου.

Ένας Σενεγαλέζος αιτών άσυλο είπε στην Human Rights Watch ότι, λίγο αφότου διέσχισε τον Έβρο, το πρωί της 2ας Μαρτίου με περίπου 300 άτομα, οι ελληνικές δυνάμεις ασφαλείας άνοιξαν πυρ στην ομάδα και είδε δύο άνδρες που νόμιζε ότι ήταν Σύροι να πέφτουν στο έδαφος. Έφυγε τρέχοντας και δεν είδε τι συνέβη στη συνέχεια.

Η δικηγόρος του Δικηγορικού Συλλόγου είπε επίσης ότι η τουρκική εισαγγελία είχε ανοίξει έρευνα για τη

δολοφονία ενός Πακιστανού στις 4 Μαρτίου στο συνοριακό πέρασμα στο Pazarkule (Καστανιές). Η δικηγόρος είπε ότι το Γραφείο του Κυβερνήτη της Επαρχίας Αδριανούπολης αναφέρθηκε στον θάνατο του άνδρα στις 4 Μαρτίου σε δελτίο τύπου. Σύμφωνα με αυτό, στις 11 π.μ, οι ελληνικές δυνάμεις συνοριοφυλακής στο συνοριακό πέρασμα του Pazarkule (Καστανιές) έκαναν χρήση «δακρυγόνων, πλαστικών σφαιρών και πραγματικών πυρών» κατά αιτούντων άσυλο και είχαν τραυματίσει έξι άτομα, ένας εκ των οποίων πέθανε αργότερα την ίδια μέρα.

Στις 9 Μαρτίου η Human Rights Watch πήρε συνέντευξη από έναν νοσηλευόμενο Πακιστανό άνδρα, ο οποίος είπε ότι Έλληνες συνοριοφύλακες τον πυροβόλησαν στο πόδι κοντά στο συνοριακό πέρασμα του Pazarkule (Καστανιές) την 1η Μαρτίου ενώ στεκόταν σε τουρκικό έδαφος σε απόσταση περίπου 200 μέτρων από την ελληνική συνοριακή πύλη. Ο γιατρός του είπε ότι είχε τραυματιστεί από σφαίρα που θρυμματίστηκε μέσα στο πόδι του.

Στις 4 Μαρτίου εκπρόσωπος τύπου της ελληνικής κυβέρνησης είπε ότι η Τουρκία «κατασκευάζει ψευδείς ειδήσεις με δήθεν τραυματισμούς από ελληνικά πυρά» και επανέλαβε τον ισχυρισμό τις επόμενες ημέρες σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Στις 5 Μαρτίου ανακοινώθηκε στα τουρκικά ΜΜΕ ότι οι τουρκικές αρχές «ετοίμαζαν προσφυγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για την μεταχείριση των αιτούντων άσυλο εκ μέρους της Ελλάδας, ενώ επιχειρούσαν να περάσουν τα σύνορα από την Τουρκία.

Η συνδρομή των Τούρκων χωρικών

Η Human Rights Watch στις 8 Μαρτίου πήρε συνέντευξη από πέντε Τούρκους που ζουν σε παραμεθόρια χωριά κοντά στο συνοριακό πέρασμα στο Pazarkule οι οποίοι επιβεβαίωσαν τις μαρτυρίες βίας. Είπαν ότι κάθε βράδυ δεκάδες ή εκατοντάδες άνδρες, γυναίκες και παιδιά επέστρεφαν αφού είχαν επιχειρήσει να περάσουν στην Ελλάδα, συχνά σχεδόν γυμνοί, περιγράφοντας σε «σπαστά» τουρκικά ότι τους είχαν ξυλοκοπήσει, κλέψει, αφαιρέσει τα ρούχα και επαναπροωθήσει στην Τουρκία οι ελληνικές δυνάμεις ασφαλείας. Οι χωρικοί είπαν ότι είδαν τραυματισμούς σε πλάτες και κεφάλια και ένα κάταγμα κάτω άκρου.

Επίσης είπαν ότι επί σειρά ετών αιτούντες άσυλο και μετανάστες έχουν διέλθει από τα χωριά τους, έχουν περάσει στην Ελλάδα και έχουν επαναπροωθηθεί στην Τουρκία, αλλά οι αριθμοί τους ήταν σχετικά μικροί. Επίσης, είπαν ότι οι αριθμοί που επαναπροωθούνται έχουν αυξηθεί σημαντικά μεταξύ 28 Φεβρουαρίου και 6 Μαρτίου, αφού τα λεωφορεία έφερναν δεκάδες ή εκατοντάδες άτομα στο χωριό κάθε νύχτα.

Ένας άνδρες σε παραμεθόριο χωριό είπε:

Κάθε νύχτα από τις 27 Φεβρουάριο, λεωφορεία με μετανάστες έχουν φτάσει στο χωριό μας. Μένουν σε τζαμιά και σε άλλα κτίρια και διασχίζουν τον ποταμό [προς την Ελλάδα] σε φουσκωτά σκάφη. Στις αρχές Μαρτίου κατά καιρούς ακούγαμε και πυροβολισμούς στην απέναντι όχθη του ποταμού. Τους είδαμε να επιστρέφουν γυμνοί, παγωμένοι και ξυλοφορτωμένοι. Ορισμένοι φαίνεται να είχαν σπασμένα πόδια και μια γυναίκα κούτσαινε πολύ. Άλλοι έφεραν άσχημα τραύματα στο κεφάλι τους. Οι περισσότεροι έφεραν σημάδια στην πλάτη τους από ξυλοδαρμό. Οι άνδρες φορούσαν μόνο εσώρουχα. Βλέπαμε να επιστρέφουν πάντα ομάδες με τους άνδρες χωρίς ρούχα. Οι περισσότεροι μιλούσαν τουρκικά και μας είπαν ότι Έλληνες στρατιώτες τούς είχαν πιάσει και βάλει σε καταυλισμούς όπου τους πήραν τα

τηλέφωνα και τα χρήματα. Αυτό συνέβαινε πάντοτε, ίσως μία φορά τον μήνα, αλλά όχι όπως τώρα, με τόσα άτομα και κάθε βράδυ.

Ένας άνδρας σε άλλο χωριό είπε:
Την προηγούμενη εβδομάδα ομάδες δεκάδων ατόμων, ως και 100 συνολικά, ήρθαν εδώ και πήγαν στην Ελλάδα. Όταν επέστρεψαν είδαμε άνδρες και γυναίκες που είχαν μείνει μόνο με τα εσώρουχά τους ενώ ορισμένοι άνδρες ήταν εντελώς γυμνοί. Κάποιοι μιλούσαν τουρκικά και είπαν ότι οι Έλληνες τους είχαν επαναπροωθήσει. Είδαμε τραύματα στην πλάτη τους, που έμοιαζαν με κόκκινες λωρίδες και έφεραν μώλωπες στα μάγουλά τους και πληγές στα χείλη. Τους δώσαμε να φάνε και να πιούν καθώς και ρούχα. Τι άλλο μπορούσαμε να κάνουμε;

Συστάσεις

Η Ελλάδα, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Τουρκία οφείλουν να λάβουν μία σειρά από επείγοντα μέτρα για να αντιμετωπίσουν τις καταχρηστικές πρακτικές στα ελληνοτουρκικά σύνορα, δήλωσε η Human Rights Watch.

Η Ελλάδα οφείλει να επιτρέψει στους ανθρώπους που ζητούν προστασία στα σύνορά της να εισέλθουν και να αξιολογείται δίκαια και αποτελεσματικά το αίτημα ασύλου τους. Οφείλει, επίσης, να άρει την απόφασή της να επιστρέφει με συνοπτικές διαδικασίες αιτούντες άσυλο στην Τουρκία χωρίς την καταγραφή των αιτήσεων ασύλου τους. Οι αρχές οφείλουν άμεσα να διερευνήσουν με διαφανή, ενδελεχή και αμερόληπτο τρόπο, εάν η ελληνική αστυνομία και συνοριοφύλακες έχουν επιδοθεί σε καταχρηστικές πρακτικές καθώς και σε συλλογικές εξωδικαστικές απελάσεις κατά αιτούντων άσυλο και μεταναστών στην περιοχή του Έβρου. Οι αρχές οφείλουν επειγόντως να διερευνήσουν αναφορές για τη χρήση υπερβολικής βίας από αξιωματικούς των ελληνικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου και να προσάγουν τους υπεύθυνους στη δικαιοσύνη.

Μέλη της ελληνικής Βουλής οφείλουν άμεσα να ερευνήσουν όλους τους ισχυρισμούς συλλογικών απελάσεων, επαναπροωθήσεων και βίας στα χερσαία σύνορα με την Τουρκία. Η Ελληνική Βουλή οφείλει να ασκήσει την εποπτική της εξουσία προκειμένου να διερευνήσει τις καταχρηστικές πρακτικές και να αποτιμήσει κατά πόσο συνιστούν συντονισμένη πολιτική.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να ενθαρρύνει την Ελλάδα να επαναφέρει τις διαδικασίες ασύλου για άτομα που εισήλθαν παράτυπα στην Ελλάδα από την Τουρκία, να σταματήσει τις επιστροφές με συνοπτικές διαδικασίες στην Τουρκία και να πιέσει τις αρχές ώστε να προχωρήσουν στη δίωξη όσων αξιωματούχων επιδεικνύουν καταχρηστική συμπεριφορά. Πρέπει, επίσης, να συνδέσει την στήριξή της για διαχείριση των συνόρων στην Ελλάδα με τη δέσμευση εγγύησης του δικαιώματος αίτησης ασύλου και να κινήσει νομικές διαδικασίες κατά της Ελλάδας με σκοπό την παραπομπή της υπόθεσης στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εάν η Ελλάδα δεν αποκαταστήσει την αποτελεσματική πρόσβαση στο άσυλο.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη οφείλουν επειγόντως να αυξήσουν τον αριθμό των Σύρων προσφύγων προς επανεγκατάσταση από την Τουρκία στην Ευρώπη και να επανεγκαταστήσουν αιτούντες άσυλο από την Ελλάδα σε άλλες χώρες της ΕΕ, οι οποίες θα επεξεργάζονται τα αιτήματα ασύλου τους με ισότιμο, δίκαιο και ανθρώπινο τρόπο.

Η FRONTEX οφείλει να παρακολουθεί και να προβαίνει σε δημόσιες αναφορές για τη συμμόρφωση των

ελληνικών δυνάμεων ασφαλείας με την ευρωπαϊκή και διεθνή νομοθεσία για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τους πρόσφυγες, συμπεριλαμβανομένων και των συνθηκών κράτησης, καθώς και για τη συμμόρφωση εκ μέρους των αξιωματικών της αλλά και εκείνων των αξιωματικών που συνεισφέρουν τα άλλα κράτη μέλη. Επίσης, οφείλει να εξετάσει επειγόντως εάν η εντολή της επιτρέπει την ανάπτυξη των δυνάμεών της στην Ελλάδα, ενόσω η Ελλάδα έχει άρει την διαδικασία ασύλου για τους αφιχθέντες από την Τουρκία και έχει ανακοινώσει ότι θα επιστρέφει με συνοπτικές διαδικασίες τους αιτούντες άσυλο στην Τουρκία.

Η Τουρκία δεν πρέπει να υποχρεώνει κανέναν να διασχίζει παράτυπα τα σύνορα προς την Ελλάδα.

Παράρτημα VI

16 Ιουλίου 2020, Έκθεση της Human Rights Watch

https://www.hrw.org/el/news/2020/07/16/375802

Ελλάδα: Να διερευνηθούν οι Επαναπροωθήσεις και οι Συλλογικές Απελάσεις
Η ΕΕ οφείλει να πιέσει την Αθήνα να σταματήσει τις καταχρηστικές πρακτικές

Αξιωματικοί των ελληνικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου έχουν επιστρέψει με συνοπτικές διαδικασίες αιτούντες άσυλο και μετανάστες στα θαλάσσια και χερσαία σύνορα με την Τουρκία κατά τη διάρκεια των μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας λόγω του Covid-19, ανακοίνωσε σήμερα η Human Rights Watch. Οι αξιωματικοί σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποίησαν βία κατά των αιτούντων άσυλο, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων που βρίσκονταν βαθιά στην ενδοχώρα, και συχνά κατείσχαν και κατέστρεψαν τα υπάρχοντα των μεταναστών.

Κατά την αξιολόγηση 9 περιπτώσεων, η Human Rights Watch δεν εντόπισε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι οι αρχές έλαβαν οποιεσδήποτε προφυλάξεις ώστε να αποτρέψουν τον κίνδυνο μετάδοσης του Covid-19 στους μετανάστες ή μεταξύ των μεταναστών ενώ αυτοί τελούσαν υπό κράτηση. Αυτά τα ευρήματα προστίθενται στον αυξανόμενο αριθμό καταχρηστικών πρακτικών που διαπίστωσαν μη κυβερνητικές οργανώσεις και ΜΜΕ, οι οποίες αφορούν εκατοντάδες άτομα που συνελήφθησαν και επαναπροωθήθηκαν από την Ελλάδα στην Τουρκία από αξιωματικούς των ελληνικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου ή άγνωστης ταυτότητας μασκοφόρους άνδρες τους τελευταίους μήνες. Οι επαναπροωθήσεις παραβιάζουν κανόνες ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων κατά των μαζικών απελάσεων βάσει της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

«Οι ελληνικές αρχές δεν πτοήθηκαν από τα μέτρα περιορισμού της κυκλοφορίας που εφαρμόστηκαν σε εθνικό επίπεδο και επιδόθηκαν σε ένα νέο κύμα μαζικών απελάσεων», είπε η Εύα Κοσσέ, ερευνήτρια της Human Rights Watch υπεύθυνη για την Ελλάδα. «Αντί να προστατεύσουν τους πλέον ευάλωτους ανθρώπους κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας αυτής κρίσης, οι ελληνικές αρχές τούς έχουν βάλει στο στόχαστρο καταστρατηγώντας πλήρως το δικαίωμά τους να αιτηθούν άσυλο και χωρίς καμία μέριμνα για την υγεία τους».

Η Human Rights Watch πήρε συνέντευξη από 13 θύματα και μάρτυρες που περιέγραψαν περιστατικά, στα οποία η Ελληνική Αστυνομία, η Ελληνική Ακτοφυλακή και άνδρες αγνώστου ταυτότητας ντυμένοι στα μαύρα ή με ένδυμα παραλλαγής, που φαίνεται να συνεργάζονται στενά με τις ένστολες αρχές, επαναπροώθησαν βίαια τους μετανάστες στην Τουρκία τον Μάρτιο και τον Απρίλιο 2020.

Έξι από τα άτομα που παραχώρησαν συνέντευξη είπαν ότι αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας συνέλεξαν άτομα με σκοπό τα την απέλαση από τον καταυλισμό στα Διαβατά για αιτούντες άσυλο (Θεσσαλονίκη), σε απόσταση 400 χιλιομέτρων από τα χερσαία σύνορα με την Τουρκία. Αυτή είναι η πρώτη φορά που η Human Rights Watch έχει καταγράψει μαζικές απελάσεις αιτούντων άσυλο από την βαθιά ενδοχώρα, μέσω του Έβρου.

Έξι αιτούντες άσυλο από τη Συρία, την Παλαιστίνη και το Ιράν, συμπεριλαμβανομένου ενός 15-χρονου ασυνόδευτου κοριτσιού από τη Συρία, περιέγραψαν τρία περιστατικά τον Μάρτιο και

τον Απρίλιο, όπου το προσωπικό της Ελληνικής Ακτοφυλακής, η Ελληνική Αστυνομία και ένοπλοι μασκοφόροι με σκουρόχρωμα ρούχα συντόνισαν και πραγματοποίησαν επαναπροωθήσεις με συνοπτικές διαδικασίες στην Τουρκία από τη Ρόδο, τη Σάμο και τη Σύμη.

Όλοι τους είπαν ότι τους συνέλλεξαν στα νησιά λίγο μετά την άφιξή τους, τους τοποθέτησαν σε μεγαλύτερα σκάφη της Ελληνικής Ακτοφυλακής και, όταν έφθασαν στα θαλάσσια σύνορα, τους ανάγκασαν να επιβιβαστούν σε μικρές φουσκωτές σωστικές λέμβους, χωρίς κινητήρα, και τους άφησαν να πλέουν σε αυτά τα ακυβέρνητα σκάφη κοντά στα τουρκικά χωρικά ύδατα.

Άλλος ένας αιτών άσυλο περιέγραψε ένα τέταρτο περιστατικό, όπου η Ελληνική Ακτοφυλακή και άνδρες αγνώστου ταυτότητας με περιβολή σκούρου χρώματος και κουκούλα κατέφυγαν σε επικίνδυνους ελιγμούς για να αναγκάσουν μία βάρκα γεμάτη μετανάστες να επιστρέψει στην Τουρκία.

Στις 10 Ιουνίου ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) ανακοίνωσε ότι είχε λάβει καταγγελίες για την αυθαίρετη σύλληψη μεταναστών στην Ελλάδα και την επαναπροώθησή τους στην Τουρκία και ζήτησε από την Ελλάδα να τις διερευνήσει. Στις 12 Ιουνίου η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) παρότρυνε την Ελλάδα να διερευνήσει πολλαπλές καταγγελίες για επαναπροωθήσεις από τις ελληνικές αρχές στα θαλάσσια και χερσαία σύνορά της, πιθανώς επιστρέφοντας μετανάστες και αιτούντες άσυλο στην Τουρκία, αφού έφθασαν σε ελληνικό έδαφος ή σε ελληνικά χωρικά ύδατα.

Λόγω της πανδημίας Covid-19, η ελληνική κυβέρνηση επέβαλε περιορισμούς στις μετακινήσεις σε ολόκληρη την χώρα από τις 13 Μαρτίου έως τις αρχές Μαΐου. Μετανάστες και αιτούντες άσυλο περιορίστηκαν κλειδωμένοι σε ορισμένους καταυλισμούς, κυρίως στα ελληνικά νησιά, όπου συνεχίζονται οι περιορισμοί στην ελευθερία μετακινήσεων μέχρι και σήμερα.

Η Human Rights Watch έστειλε επιστολές στην Ελληνική Αστυνομία και στην Ελληνική Ακτοφυλακή στις 29 Ιουνίου, παρουσιάζοντας στις αρχές μία σύνοψη ευρημάτων, αλλά δεν έλαβε απάντηση. Η Ελληνική Ακτοφυλακή υπέδειξε ότι θα απαντήσει αλλά κατά τον χρόνο της παρούσας δημοσίευσης δεν είχαμε λάβει κάποια απάντηση.

Οι ελληνικές δικαστικές αρχές οφείλουν να πραγματοποιήσουν ενδελεχή και αμερόληπτη έρευνα των ισχυρισμών σύμφωνα με τους οποίους το προσωπικό της Ελληνικής Ακτοφυλακής και της Ελληνικής Αστυνομίας συμμετέχει σε πράξεις που θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή και την ασφάλεια των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο, είπε η Human Rights Watch. Οποιοσδήποτε αξιωματικός συμμετέχει σε παράνομες πράξεις, καθώς και οι διοικητές τους, οφείλουν να υπόκεινται σε πειθαρχικές κυρώσεις και, κατά περίπτωση, σε ποινική δίωξη.

Η Βουλή των Ελλήνων πρέπει επειγόντως να διενεργήσει έρευνα για όλους τους ισχυρισμούς περί συλλογικών απελάσεων, συμπεριλαμβανομένων των επαναπροωθήσεων, και περί βίας στα σύνορα και να αποφανθεί εάν συνιστούν μία de facto πολιτική της κυβέρνησης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, ανεξάρτητη εθνική αρχή, οφείλει να εξετάσει το ζήτημα των συνοπτικών και μαζικών απελάσεων και να εκδώσει έκθεση με συστάσεις προς τις ελληνικές αρχές, είπε η Human Rights Watch,

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που παρέχει οικονομική στήριξη στην ελληνική κυβέρνηση για τον έλεγχο της μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένων της περιοχής του Έβρου και του Αιγαίου, οφείλει να παροτρύνει την Ελλάδα να βάλει ένα τέλος στις επαναπροωθήσεις με συνοπτικές διαδικασίες και στις μαζικές απελάσεις αιτούντων άσυλο στην Τουρκία, να πιέσει τις αρχές ώστε να διερευνήσουν τις καταγγελίες περί βίας και να εξασφαλίσει ότι κανένα κονδύλι χρηματοδότησής της δεν συμβάλει σε παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων και νομοθεσιών της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει επίσης να κινήσει νοιμκές διαδικασίες κατά της Ελλάδας για την παραβίαση της ενωσιακής νομοθεσίας που απαγορεύει τις μαζικές απελάσεις.

Στις 6 Ιουλίου, κατά τη διάρκεια συζήτησης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τα θεμελιώδη δικαιώματα στα ελληνικά σύνορα, η Ευρωπαία Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων, Ylva Johansson, είπε ότι τα περιστατικά πρέπει να διερευνώνται και ανέφερε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να εξετάσει ένα νέο σύστημα παρακολούθησης και εξακρίβωσης των καταγγελιών επαναπροωθήσεων εν μέσω αυξανόμενων ισχυρισμών καταχρηστικών πρακτικών στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Η Επιτροπή οφείλει να λάβει σαφή μέτρα ώστε να κινήσει μία ανεξάρτητη και διαφανή έρευνα σε διαβούλευση με μέλη της κοινωνίας των πολιτών, είπε η Human Rights Watch.

Όσοι αναζητούν διεθνή προστασία έχουν δικαίωμα να αιτούνται άσυλο και πρέπει να τους δίνεται αυτή η ευκαιρία. Οι επιστροφές πρέπει να ακολουθούν μία διαδικασία που να παρέχει πρόσβαση σε αποτελεσματικά ένδικα μέσα και διασφαλίσεις κατά της επαναπροώθησης – επιστροφής σε μία χώρα όπου είναι πιθανό οι αιτούντες άσυλο να υποστούν διώξεις και βάναυση συμπεριφορά.

«Η Ελλάδα έχει την υποχρέωση να συμπεριφέρεται σε όλους ανθρώπινα και να μην επαναφέρει τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο σε διώξεις ή σε οποιονδήποτε πραγματικό κίνδυνο απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης ή και χειρότερα» είπε η Κοσσέ. «Η εξάλειψη τέτοιων επικίνδυνων περιστατικών πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα τόσο για την ελληνική κυβέρνηση όσο και για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή».

Επαναπροωθήσεις στην Τουρκία από τη Θάλασσα

Μεταξύ 29 Μαΐου και 6 Ιουνίου η Human Rights Watch πήρε συνέντευξη από έξι άνδρες από το Ιράν, την Παλαιστίνη και τη Συρία και από ένα 15χρονο ασυνόδευτο κορίτσι από τη Συρία, που βρίσκονταν στην Τουρκία και που περιέγραψαν τρία περιστατικά όπου είπαν ότι η Ελληνική Ακτοφυλακή, αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας και άνδρες χωρίς διακριτικά ντυμένοι στα μαύρα ή με παραλλαγή συντόνισαν συνοπτικές επιστροφές από τη Σύμη, τη Σάμο και τη Ρόδο τον Μάρτιο και τον Απρίλιο. Σε ένα τέταρτο περιστατικό, η Ελληνική Ακτοφυλακή και ένστολοι κουκουλοφόροι άνδρες χωρίς διακριτικά επιδόθηκαν σε επικίνδυνους χειρισμούς για να εξαναγκάσουν ένα σκάφος γεμάτο μετανάστες να επιστρέψει στην Τουρκία από το Αιγαίο.

Ο Μαρβάν (ψευδώνυμο), 33 ετών, από τη Συρία, είπε ότι στις 8 Μαρτίου, η Ελληνική Ακτοφυλακή επιδόθηκε σε απειλητικούς για τη ζωή χειρισμούς ώστε να αναγκάσει μία μικρή βάρκα που μετέφερε τον ίδιο και 22 άλλους επιβάτες, συμπεριλαμβανομένων γυναικών και παιδιών, να επιστρέψει στην Τουρκία:

> Είδαμε ένα σκάφος της Ελληνικής Ακτοφυλακής. Ήταν μεγάλο και έφερε την ελληνική σημαία…. Άρχισαν να σπρώχνουν τη βάρκα μας προς τα πίσω και προκαλώντας κύματα έκαναν δύσκολη τη συνέχιση της πορείας μας…. Ήταν σαν μία μάχη – σαν να ζούσαμε στη Συρία, νομίζαμε ότι θα πεθάνουμε.

Σε τρεις περιπτώσεις συνοπτικών επιστροφών ατόμων που είχαν ήδη βγει στη στεριά, αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας τους συνέλαβαν εντός λίγων ωρών από την αποβίβασή τους και τους απέλασαν με συνοπτικές διαδικασίες στην Τουρκία. Όσοι παραχώρησαν συνέντευξη είπαν ότι αναγκάστηκαν να επιβιβαστούν αρχικά σε μεγάλα σκάφη της Ελληνικής Ακτοφυλακής και έπειτα σε φουσκωτές σωστικές σχεδίες, χωρίς κινητήρα, και ότι τους άφησαν ακυβέρνητους κοντά στα τουρκικά θαλάσσια σύνορα. Σε όλες τις περιπτώσεις, είπαν ότι οι Έλληνες αξιωματικοί έκλεψαν τα υπάρχοντα των ανθρώπων, που περιλάμβαναν ταυτότητες, τσάντες και χρήματα.

Αυτά τα ευρήματα προστίθενται στον ολοένα αυξανόμενο αριθμό καταχρηστικών πρακτικών που διαπιστώθηκαν από μη κυβερνητικές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των Alarm Phone και Aegean Boat Report, καθώς και από το έγκριτο ειδησεογραφικό πρακτορείο Deutsche Welle και Just Security. Η Human Rights Watch κατάφερε να ταυτοποιήσει 26 περιστατικά που αναφέρθηκαν σε δημοσιεύματα άλλων φορέων, τα οποία συνέβησαν μεταξύ Μαρτίου και αρχών Ιουλίου και αφορούσαν τουλάχιστον 855 άτομα. Το 2015, η Human Rights Watch είχε καταγράψει ότι ένοπλοι μασκοφόροι, αχρήστευαν λέμβους που μετέφεραν μετανάστες και αιτούντες άσυλο στο Αιγαίο και τις επαναπροωθούσαν στα τουρκικά χωρικά ύδατα.

Ο Καρίμ (ψευδώνυμο), 36 ετών, από τη Συρία, είπε ότι έφθασε με πλοίο στη Σύμη στις 21 Μαρτίου μαζί με περίπου 30 άλλους Σύρους, συμπεριλαμβανομένων τουλάχιστον 10 παιδιών. Είπε ότι η Ελληνική Αστυνομία πλησίασε την ομάδα λίγες ώρες μετά την άφιξή τους. Εξήγησαν ότι ήθελαν να αιτηθούν άσυλο αλλά οι αξιωματικοί τους έθεσαν υπό κράτηση σε έναν ανεπίσημο λιμένα και τους επέστρεψαν με συνοπτικές διαδικασίες στην Τουρκία δύο ημέρες αργότερα, είπε. Τους επιβίβασαν σε στρατιωτικό σκάφος μέχρι τα ανοιχτά, όπου έριξαν βίαια τους αιτούντες άσυλο – συμπεριλαμβανομένων των παιδιών και ατόμων με αναπηρία – από το κατάστρωμα του πλοίου σε μία φουσκωτή λέμβο:

> [Ε]κείνοι [η Ελληνική Αστυνομία] μας έβαλαν σε στρατιωτικό σκάφος και μας έσπρωξαν [από το κατάστρωμα] σε [φουσκωτή] λέμβο που δεν είχε κινητήρα. Μας άφησαν μέσα στη λέμβο και μας πήραν όλα τα προσωπικά μας αντικείμενα, τα χρήματά μας, τις ταυτότητές μας. Στη λέμβο πάνω ζαλιζόμασταν. Κάναμε εμετό. Εκείνοι [η Ελληνική Ακτοφυλακή] δεν μας είπαν κάτι…. Ήμασταν μεσοπέλαγα. Καλέσαμε την Τουρκική Ακτοφυλακή. Ήρθαν και συνέλεξαν τη λέμβο μας.

Ο Καρίμ και η ευρύτερη οικογένειά του κρατούνταν στο Προαναχωρησιακό Κέντρο της Matalya στην ανατολική περιφέρεια της Τουρκίας και σε τρία άλλα κέντρα κράτησης στην Τουρκία, επί επτά εβδομάδες. Τους άφησαν ελεύθερους στις 7 Μαΐου.

Σε άλλο περιστατικό στα τέλη Μαρτίου, 17 άνδρες και μία γυναίκα καθώς και ένα ασυνόδευτο κορίτσι, από το Ιράν, την Παλαιστίνη και τη Συρία, συνελήφθησαν σε αυτοκινητόδρομο στη Ρόδο, μία ώρα μετά την άφιξή τους και τους ανάγκασαν να επιστρέψουν στην ακτή. Τους κράτησαν σε αντίσκηνο επί δύο ημέρες, χωρίς τρόφιμα και νερό, και έπειτα, την τρίτη μέρα, τους ανάγκασαν να επιβιβαστούν σε σκάφος που πίστευαν ότι ήταν της Ελληνικής Ακτοφυλακής, και τους εγκατέλειψαν αβοήθητους στη θάλασσα μέσα σε μία σωσίβια σχεδία χωρίς κινητήρα. Η Human Rights Watch συνέλεξε τις μαρτυρίες τεσσάρων διαφορετικών ατόμων για το ίδιο περιστατικό, στις οποίες όσοι παραχώρησαν συνέντευξη αφηγήθηκαν παρόμοια γεγονότα. Τους διέσωσε η Τουρκική Ακτοφυλακή.

Η Λέιλα Λ.(ψευδώνυμο), 15 ετών, ένα κορίτσι από τη Συρία που ταξίδευε ασυνόδευτο, είπε:

> Την τρίτη ημέρα, ήταν νύχτα, δεν γνωρίζουμε τι ώρα, μας είπαν να μετακινηθούμε … έμοιαζαν με κομάντο του στρατού και κρατούσαν όπλα. Ήταν έξι στο σύνολο, φορούσαν μάσκες… και μας σημάδευαν με τα όπλα τους. Μας έσπρωξαν με φρικτό τρόπο κι έσπρωξαν και τις τσάντες μας στη θάλασσα. Προτού επιβιβαστούμε στο πρώτο σκάφος, μας πήραν όλα μας τα υπάρχοντα – τα τηλέφωνά μας, τις ταυτότητές μας, τις τσάντες μας… τα πάντα εκτός από τα ρούχα που φορούσαμε. Φοβηθήκαμε πολύ. Ορισμένοι έκαναν και εμετό. Φανταστείτε πώς θα νοιώθατε εάν ήσασταν μεσοπέλαγα και δεν γνωρίζατε τι θα σας συμβεί. Μείναμε από δύο έως τρεις ώρες [στη θάλασσα]. Η βάρκα δεν είχε κινητήρα. Ήταν βάρκα διάσωσης. Έμοιαζε με λέμβο. Μετά από δύο με τρεις ώρες, η Τουρκική Ακτοφυλακή μας έβγαλε στη στεριά.

Σε άλλο περιστατικό, ο Χασάν (ψευδώνυμο), 29 ετών, Παλαιστίνιος πρόσφυγας από τη Γάζα, είπε ότι η αστυνομία τον συνέλαβε μαζί με την ομάδα του, γύρω στα 25 άτομα, ατόμων περίπου τρεις ώρες μετά την άφιξή τους στη Σάμο, την τρίτη εβδομάδα του Μαρτίου. Είπε ότι η αστυνομία τους οδήγησε στην ακτή όπου περίμενε άλλη ομάδα αστυνομικών και αξιωματικών της Ελληνικής Ακτοφυλακής:

> Η Ελληνική Ακτοφυλακή μας επιβίβασε σε ένα μεγάλο σκάφος… Ταξιδεύαμε επί τρεις ώρες αλλά μετά μας επιβίβασαν σε μια μικρή βάρκα. Έμοιαζε με λέμβο. Ήταν φουσκωτή και δεν είχε κινητήρα. Ήταν σαν τις σωσίβιες λέμβους που έχουν στα πλοία σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Μας εγκατέλειψαν μόνους στη θάλασσα. Δεν είχαμε φαγητό ή νερό. Μας άφησαν εκεί επί δύο νύχτες. Είχαμε και παιδιά μαζί μας….

Ο Χασάν είπε ότι την τρίτη μέρα επέστρεψε ένα σκάφος της Ελληνικής Ακτοφυλακής, τους πέταξαν ένα σκοινί και τους «ρυμουλκούσε επί δύο ώρες στη θάλασσα» για να τους αφήσει σε σημείο πλησιέστερο στα τουρκικά χωρικά ύδατα. Τους διέσωσε η Τουρκική Ακτοφυλακή.

Σε βιντεοσκοπημένο υλικό που ανέλυσε η Human Rights Watch από ένα συμβάν που λέγεται ότι έλαβε χώρα στον θαλάσσιο χώρο μεταξύ Λέσβου και Τουρκίας στις 25 Μαΐου εικονίζονται γυναίκες, άνδρες και παιδιά να πλέουν ακυβέρνητοι σε μία φουσκωτή πορτοκαλί σωσίβια σχεδία, από εκείνες που μοιάζουν με αντίσκηνο, ενώ στο βάθος διακρίνονται τρεις ακόμη σχεδίες. Οι σχεδίες είναι κατασκευασμένες από την ελληνική εταιρεία «Λάλιζας», η οποία σύμφωνα με δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες είναι τουλάχιστον μία από τις φίρμες που προμηθεύεται το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Το άτομο που μιλά στο

βίντεο ισχυρίζεται ότι η Ελληνική Ακτοφυλακή τους επιβίβασε στις σχεδίες για να τους επιστρέψει με τη βία στην Τουρκία.

Η Human Rights Watch επικοινώνησε μέσω email με την εταιρεία «Λάλιζας» με ερωτήσεις για τη χρήση των σωσίβιων σχεδιών από την Ελληνική Ακτοφυλακή, αλλά δεν έλαβε απάντηση.

Σε δήλωσή του στις 10 Ιουνίου, ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης σημειώνει ότι «τα πλάνα όπου διακρίνεται η χρήση πλωτών μέσων διάσωσης για την απομάκρυνση των μεταναστών στο Ανατολικό Αιγαίο προκαλούν ιδιαίτερη ανησυχία».

Συλλογικές Απελάσεις στα Χερσαία Σύνορα

Τον Μάιο η Human Rights Watch πήρε συνέντευξη από έξι άνδρες από το Αφγανιστάν που περιέγραψαν πέντε διαφορετικά περιστατικά στα οποία τους επέστρεψαν με συνοπτικές διαδικασίες από την Ελλάδα στην Τουρκία τον Μάρτιο και τον Απρίλιο. Έδωσαν αναλυτικές περιγραφές της σύλληψής τους από την Ελληνική Αστυνομία στον καταυλισμό στα Διαβατά, έναν χώρο υποδοχής στη Θεσσαλονίκη.

Είπαν ότι η αστυνομία τους οδήγησε σε χώρους που νόμιζαν πως ήταν αστυνομικά τμήματα, αν και δεν μπορούσαν πάντα να τα ταυτοποιήσουν, ή σε ένα ανεπίσημο κέντρο κράτησης που είπαν πως ήταν σαν μικρή φυλακή, κοντά στα ελληνοτουρκικά σύνορα, τους έκλεψαν τα προσωπικά τους αντικείμενα, συμπεριλαμβανομένης της ταυτότητας, του τηλεφώνου και των ρούχων τους, τους ξυλοκόπησαν με ξύλινα ή μεταλλικά ραβδιά και τους απέλασαν με συνοπτικές διαδικασίες στην Τουρκία.

Σε μία περίπτωση, ένας 19χρονος άνδρας από την Καπίσα του Αφγανιστάν έδωσε στη Human Rights Watch μία φωτογραφία των τραυμάτων του – κόκκινα σημάδια με μορφή λωρίδων σε όλη την πλάτη του – που προκλήθηκαν, καθώς είπε, από ξυλοδαρμό από άτομα τα οποία πίστευε ότι ήταν αστυνομικοί.

Οι αναφορές από την Human Rights Watch και άλλες ομάδες υποδηλώνουν ότι οι συλλογικές απελάσεις ατόμων με έγγραφα που επιτρέπουν την παραμονή τους στην Ελλάδα, από βαθιά στην ενδοχώρα, φαίνεται να είναι μια νέα τακτική των ελληνικών δυνάμεων επιβολής του νόμου.

Πέντε από τους άνδρες είχαν προμηθευτεί έγγραφο από τις αστυνομικές αρχές στη Θεσσαλονίκη που τους έδινε το δικαίωμα να παραμείνουν στην Ελλάδα για διάστημα μέχρι τριάντα ημέρες. Ενώ το έγγραφο συνιστά επίσημα εντολή απέλασης, το άτομο πρέπει να έχει την ευκαιρία να αιτηθεί άσυλο κατά τη διάρκεια της περιόδου 30 ημερών, εάν το επιθυμεί, και το έγγραφο δύναται να ανανεωθεί υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Οι άνδρες είπαν ότι είτε δεν είχαν καταλάβει τα δικαιώματά τους είτε δεν ήταν σε θέση να αιτηθούν άσυλο ή να ανανεώσουν το συγκεκριμένο έγγραφο εξαιτίας της διακοπής λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών λόγω Covid-19. Είπαν ότι προτού επιστρέψουν στην Τουρκία, στις εβδομάδες μετά την απαγόρευση κυκλοφορίας σε εθνικό επίπεδο λόγω Covid-19, είδαν δυνάμεις της Ελληνικής Αστυνομίας να επισκέπτονται τον καταυλισμό στα Διαβατά σε σχεδόν

καθημερινή βάση και να επιστρέφουν στην Τουρκία τους διαμένοντες των οποίων τα έγγραφα είχαν λήξει.

Η Ελλάδα ανέστειλε το δικαίωμα υποβολής αιτήσεων ασύλου για όσους έφτασαν παράτυπα μεταξύ 1ης και 31ης Μαρτίου, μετά από εντάσεις στα ελληνοτουρκικά χερσαία σύνορα στο τέλος Φεβρουαρίου λόγω σημαντικής και ταχείας αύξησης των ατόμων που προσπαθούσαν να περάσουν τα σύνορα. Στην Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου προβλέπεται ότι αυτά τα άτομα θα επιστρέφονται στην χώρα προέλευσης ή διέλευσης «χωρίς καταγραφή».

Η κατάσταση επιδεινώθηκε περαιτέρω επειδή η Υπηρεσία Ασύλου ανέστειλε τις υπηρεσίες της προς το κοινό μεταξύ 13 Μαρτίου και 15 Μαΐου ως μέτρο προστασίας κατά της μετάδοσης του ιού Covid-19. Κατά την περίοδο αυτή, δεν καταχωρίστηκαν αιτήματα διεθνούς προστασίας, δεν έλαβαν χώρα συνεντεύξεις και δεν καταχωρίστηκαν προσφυγές. Η Υπηρεσία Ασύλου ξεκίνησε να λειτουργεί πλήρως στις 18 Μαΐου, αλλά το Ελληνικό Συμβούλιο Προσφύγων, μία μη κυβερνητική ομάδα που παρέχει νομική συνδρομή σε αιτούντες άσυλο, είπε ότι δεν είχαν κατατεθεί νέες αιτήσεις ασύλου μέχρι τέλος Μαΐου με εξαίρεση άτομα υπό διοικητική κράτηση.

Η ελληνική νομοθεσία απαιτεί οι αρχές να προνοούν προκειμένου οι συνθήκες υποδοχής των υπηκόων τρίτων χωρών που συλλαμβάνονται λόγω της παράνομης εισόδου ή που διαμένουν στην Ελλάδα να εγγυώνται τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Κατά την διαδικασία υποδοχής και ταυτοποίησης, οι αρχές οφείλουν να παρέχουν κοινωνικοψυχολογική στήριξη και πληροφορίες για τα δικαιώματα των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος υποβολής αίτησης ασύλου, και να παραπέμπουν ευάλωτα άτομα, όπως τα ασυνόδευτα παιδιά και τα θύματα βασανιστηρίων, στις κοινωνικές υπηρεσίες.

Ο Μοσταφά (ψευδώνυμο), 19 ετών, από το Αφγανιστάν, είπε ότι κατά τα μέσα Απριλίου η Ελληνική Αστυνομία τον συνέλλεξε από τον καταυλισμό στα Διαβατά, τον προσήγαγε σε αστυνομικό τμήμα κοντά στον καταυλισμό κι έπειτα τον μετέφερε σε άλλο μικρό κέντρο κράτησης κοντά στα σύνορα, όπου κρατήθηκε για μία νύχτα, και τέλος τον ανάγκασε να επιβιβαστεί σε βάρκα και τον απέλασε στην Τουρκία:

Όταν ήρθε [η αστυνομία] να ελέγξει τα χαρτιά μου [στον καταυλισμό στα Διαβατά] τους είπα ότι δεν μπορούσα να τα ανανεώσω επειδή το γραφείο ήταν κλειστό, αλλά δεν μου έδωσαν σημασία… Δεν μας έδωσαν καθόλου χρόνο. Μας επιβίβασαν στο λεωφορείο και είπαν, «Θα σας πάμε να ανανεώσετε τα χαρτιά σας». Μας χτυπούσαν συνεχώς... [Μ]ας πήγαν στο αστυνομικό τμήμα κοντά στον καταυλισμό. Εκεί υπήρχαν κι άλλα άτομα, 10 άτομα συνολικά… [Μ]ας άφησαν στη βροχή για λίγες ώρες και μετά μας μετέφεραν στα σύνορα με λεωφορείο. Ήταν και δύο παιδιά μαζί μας – περίπου 15 ή 16 ετών… Όταν μας πήγαν στο αστυνομικό τμήμα, μου πήραν το παλτό μου, έμεινα μόνο με το παντελόνι και ένα μπλουζάκι, και στα σύνορα, τα πήραν και αυτά. Πήραν τα πάντα, τα χρήματά μου, την ταυτότητά μου, το τηλέφωνό μου.

Ο Μοσταφά έδωσε την ακόλουθη περιγραφή του κέντρου κράτησης κοντά στα σύνορα και της μυστικής απέλασης που ακολούθησε:

Έμοιαζε με μικρό αστυνομικό τμήμα. Υπήρχαν τουαλέτες. Υπήρχαν και άλλοι μετανάστες εκεί. Ήταν σε απόσταση περίπου 4,5 ωρών από τα σύνορα. Μας μετέφεραν μέσα σε ένα λεωφορείο που έμοιαζε με φυλακή. Μείναμε σε αυτήν την μικρή φυλακή για μία νύχτα, δεν δόθηκαν τρόφιμα. Στις 10 ή 11 τη νύχτα μας πήγαν στα σύνορα. Τα διέσχισα με βάρκα. Ήμασταν 18 άτομα μέσα σε μία βάρκα. Μας πήρε 6 ή 7 λεπτά – έπειτα φτάσαμε στην τουρκική πλευρά. [Η] αστυνομία στεκόταν στα σύνορα [στην ελληνική πλευρά] και μας κοίταζε.

Δύο άνδρες που περιέγραφαν δύο ξεχωριστά περιστατικά, είπαν ότι η αστυνομία τούς οδήγησε σε ένα ανεπίσημο κέντρο κράτησης κοντά στα σύνορα. Περιέγραψαν τις τοποθεσίες κράτησης ως «μικρές φυλακές» και είπαν ότι κρατήθηκαν εκεί για μία ή δύο ημέρες.

Τέσσερις από τους έξι αιτούντες άσυλο είπαν ότι οι Ελληνικές Δυνάμεις Ασφαλείας τούς κακομεταχειρίστηκαν, καθ' όλη τη διάρκεια της απέλασής τους με συνοπτικές διαδικασίες, χτυπώντας τους με βαριά μεταλλικά, πλαστικά ή ξύλινα ραβδιά.

Ο Μοχάμεντ (ψευδώνυμο), 24 ετών, από το Αφγανιστάν, είπε:

> Είχαν το ραβδί που φέρουν όλοι οι αστυνομικοί .... Το ραβδί είναι κατασκευασμένο από πλαστικό, αλλά είναι πολύ βαρύ. Φορούσαν μαύρες στολές. Δεν μπορούσα να διακρίνω όλη την στολή – δεν μπορούσα να διακρίνω τα πρόσωπά τους - όταν κοίταζα προς τα πάνω μας χτυπούσαν. Ξυλοφόρτωναν έναν μετανάστη επί 5 λεπτά … Ήταν οχτώ στο σύνολο – μας ρώτησαν εάν ερχόμασταν από τη Θεσσαλονίκη και όταν είπαμε «ναι» άρχισαν να μας χτυπούν.

Όσοι παραχώρησαν συνέντευξη είπαν ότι οι Ελληνικές Δυνάμεις Ασφαλείας τούς αφαίρεσαν τα ρούχα, αφήνοντάς τους μόνο με τα εσώρουχα ή με ελάχιστο ρουχισμό, καθώς και τα υπάρχοντά τους, συμπεριλαμβανομένων ταυτότητας, χρημάτων, τηλεφώνων και τσαντών, προτού τους προωθήσουν στην Τουρκία.

Σε έκθεση που δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο, η Human Rights Watch κατέγραψε ότι οι Ελληνικές Δυνάμεις Ασφαλείας και ένοπλοι άνδρες αγνώστου ταυτότητας στα χερσαία σύνορα προέβησαν σε κρατήσεις, επιθέσεις, σεξουαλικές επιθέσεις, κλοπές και αφαίρεση ενδυμάτων αιτούντων άσυλο και μεταναστών και στη συνέχεια τους επαναπροώθησαν στην Τουρκία. Στα τέλη Ιουνίου, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου ξεκίνησε ποινική έρευνα, κατόπιν μηνυτήριας αναφοράς του Ελληνικού Παρατηρητηρίου των Συμφωνιών του Ελσίνκι, μίας μη κυβερνητικής ομάδας, για τις παράνομες επαναπροωθήσεις και τη βία που κατέγραψαν η Human Rights Watch και άλλοι, καθώς και για τους πυροβολισμούς και τον θάνατο δύο ατόμων στον Έβρο τον Μάρτιο.

Η Human Rights Watch είχε καταγράψει παρόμοιες καταστάσεις το 2008 και 2018. Τον Μάρτιο 2019, ο Εισαγγελέας της Ορεστιάδας στον Έβρο κίνησε έρευναναφορικά με τις επαναλαμβανόμενες καταγγελίες συστηματικής βίας κατά μεταναστών και αιτούντων άσυλο στον Έβρο, με βάση την έκθεση της Human Rights Watch του 2018 και την έκθεση τριών μη κυβερνητικών ομάδων, συμπεριλαμβανομένου του Ελληνικού Συμβουλίου Προσφύγων.

Το δίκτυο Border Violence Monitoring Network (BVMN), μία μη κυβερνητική ομάδα, έχει στοιχειοθετήσει εκτενή βάση δεδομένων μαρτυριών από άτομα που επαναπροωθήθηκαν από την

Ελλάδα στην Τουρκία μέσω του Έβρου. Μεταξύ 31 Μαρτίου και 28 Απριλίου, το BVMN έχει αναφέρει τουλάχιστον 7 περιστατικά που αφορούν περισσότερα από 306 άτομα. Μεταξύ αυτών των περιπτώσεων, συμπεριλαμβάνονται έξι άτομα που διέθεταν νομικά έγγραφα τα οποία νομιμοποιούσαν τη διαμονή τους στην Ελλάδα, όταν τους απέλασαν με συνοπτικές διαδικασίες.

24 Ιουλίου 2020: Αυτή η έκθεση έχει ενημερωθεί για να συμπεριλάβει αναφορά σε μια έκθεση του Just Security σχετικά με τις επιστροφές στο Αιγαίο Πέλαγος.

Παράρτημα VII

Εκτελεστική Σύνοψη της Έκθεσης της Διεθνούς Αμνηστίας με ημερομηνία 3 Απριλίου 2020

Η πλήρης έκθεση επισυνάπτεται στο τέλος του Παραρτήματος

https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR0120772020ENGLISH.PDF

CAUGHT IN A POLITICAL GAME
ASYLUM-SEEKERS AND MIGRANTS ON THE GREECE/TURKEY BORDER PAY THE PRICE FOR EUROPE'S FAILURES

EXECUTIVE SUMMARY

On 27 February 2020, following statements from the Turkish authorities that the country's borders with the European Union (EU) would be opened, families and individuals from Afghanistan, Iraq, Syria and from many other countries made a rushed journey to the border region with Greece. Pursued by Turkish and international media, thousands seeking safety approached the border in scenes reminiscent of the 2015 mass irregular migration of asylum-seekers through Turkey's western borders and onwards through the EU.

On 18 March 2016 EU countries and Turkey had agreed the 'EU-Turkey deal',1 aimed at returning all those arriving irregularly on the Greek islands – including asylum-seekers – back to Turkey. Turkey committed to 'prevent new sea or land routes for illegal migration'. In exchange, EU member states among other things agreed: to take one Syrian refugee from Turkey for every Syrian returned back to the country from the Greek islands; adopt visa liberalization measures for Turkish citizens; and mobilize significant financial support for reception and other projects benefitting refugees in Turkey. The arrival of people at the land border in 2020 came nearly four years after the deal was signed, amid accusations by the Turkish authorities that the EU had not honored its agreement to provide a €6 billion contribution to hosting up to 3.6 million Syrian refugees. These latter make up most of Turkey's refugee and asylum-seeker population of four million people.

The Turkish government's announcement on 27 February that it was opening the border with the EU was made concurrent with its "Spring Shield" military operation in Syria's Idlib province, launched after at least 34 Turkish soldiers were killed in a single attack in that province. The Syrian military (supported by Russia) had at that point advanced into the last stronghold controlled by Turkey-supported opposition armed groups. Turkey requested NATO assistance with the "Spring Shield" operation.

The movement of people seeking safety via Turkey's western borders was starkly different from 2015 movements – merely tolerated by Turkish authorities. In 2020, according to reports and in what appears a calculated political gesture, Turkish border guards and security forces actively prevented access to the Bulgarian border. At the same time, they encouraged and facilitated movement to the Greek border. Whether to pressure the EU for support to Turkey in Syria, increase funding for hosting refugees or for reasons of domestic politics, the move was reckless and destined to lead to harm for those who attempted the journey. Amnesty International spoke to asylum-seekers and migrants, some of whom had arrived on free buses, who stated they had understood from those operating the buses that the borders had been completely opened and they would be able to walk through unrestricted. It was not clear who had paid for

these buses, and some people we interviewed explained they had given up their accommodation and spent all their money to transport their families to the border.

The response from the Greek authorities was categoric. On 28 February Kyriakos Mitsotakis, the Greek Prime Minister, tweeted “Significant numbers of migrants and refugees have gathered in large groups at the Greek-Turkish land border and have attempted to enter the country illegally. I want to be clear: no illegal entries into Greece will be tolerated.” Greece bolstered its ground border forces, sending in troops that used tear gas, water cannons, plastic bullets against people attempting to cross the land border, and sent 52 ships to prevent arrivals to the islands.

Greece passed an emergency legislative Act on 2 March suspending new asylum applications for a month. In consequence, at sea most new arrivals were held arbitrarily in port facilities and other areas, unable to claim asylum and at risk of return to Turkey or to countries of ‘origin or transit’. Later on, Greece announced that due to the Covid-19 pandemic, asylum services stopped receiving claims. In the weeks following Turkey’s announcement to open its borders with the EU, hostility, threats and attacks soared against refugees, NGOs and journalists throughout the Greek islands. Greek authorities now face exceptional challenges due to the Covid-19 pandemic, but all measures need to be taken to provide adequate medical care to those in need.

Greece’s actions were initially supported by the EU, which, in the words of European Commission President Ursula von der Leyen, thanked the country for being “Europe’s shield.” The Greek authorities had in brazen violation of EU and international law temporarily suspended the right to seek asylum. In addition, evidence of grave abuses by Greek border troops had mounted, including excessive use of force, beatings, use of live ammunition and systematic pushbacks into Turkey.

Παράρτημα VIII
13 Ιουλίου 2020, Δελτίο Τύπου αναφορικά με έκθεση του Legal Centre Lesvos

Η πλήρης έκθεση επισυνάπτεται στο τέλος του Παραρτήματος

https://legalcentrelesvos.org/2020/07/13/press-release-new-legal-centre-lesvos-report-details-collective-expulsions-in-the-aegean-sea/

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Οι ελληνικές αρχές προβαίνουν σε παράνομες απελάσεις μεταναστών που έχουν φτάσει στην Ελλάδα και τους εγκαταλείπουν στη θάλασσα σε φουσκωτές βάρκες χωρίς κινητήρα. Σε έκθεση που δημοσιεύθηκε σήμερα από το LegalCentreLesvos, μαρτυρίες από 30 επιζώντες περιγράφουν λεπτομερώς τη συστηματική, παράνομη και ιδιαίτερα βίαιη μορφή αυτών των ομαδικών απελάσεων.

Αφότου οι ελληνικές αρχές ανέστειλαν τα αιτήματα ασύλου, την 1η Μαρτίου 2020, η ελληνική κυβέρνηση έχει υιοθετήσει ποικίλες παράνομες πρακτικές που αποσκοπούν ευθέως στην αποτροπή και τη βίαιη διακοπή των μεταναστευτικών ροών, με ελάχιστο σεβασμό στις υποχρεώσεις που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο και συγκεκριμένα από την αρχή της μη επαναπροώθησης – και ακόμη λιγότερο για τη ζωή εκείνων που αναζητούν καταφύγιο.

Ενώ οι ομαδικές απελάσεις από την Ελλάδα στην Τουρκία δεν είναι κάτι νέο, τους τελευταίους μήνες οι ελληνικές αρχές χρησιμοποιούν εξοπλισμό διάσωσης – δηλαδή φουσκωτές, σωσίβιες σχεδίες – στο πλαίσιο ενός νέου τύπου τρομακτικής απέλασης. Οι μετανάστες μεταφέρονται βίαια από ελληνικά νησιά, ή από τη βάρκα στην οποία ταξιδεύουν, σε τέτοιες σχεδίες, οι οποίες στη συνέχεια αφήνονται στο νερό.

Επιπλέον εκτός από την καταγεγραμμένη πρακτική της μη παροχής βοήθειας σε βάρκες μεταναστών, οι ελληνικές αρχές έχουν καταστρέψει τον κινητήρα ή την δεξαμενή βενζίνης των λέμβων πριν επιστρέψουν τη βάρκα – και τους ανθρώπους που βρίσκονται σε αυτό -, όπου στη συνέχεια εγκαταλείπονται. Αυτές οι ομαδικές απελάσεις, που συμβαίνουν στην περιοχή του Αιγαίου, δεν είναι μεμονωμένα γεγονότα. Οι άμεσες μαρτυρίες επιζώντων, που συλλέχθηκαν από το Legal Centre Lesvos, αποδεικνύουν ότι αποτελούν μέρος μιας διαδεδομένης και συστηματικής πρακτικής, με ένα σαφές modus operandi που εφαρμόζεται σε διάφορες τοποθεσίες στο Αιγαίο Πέλαγος και στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου.

Οι πληροφορίες που κοινοποιούνται στο Legal Centre Lesvos προέρχονται από 30 επιζώντες και μαρτυρίες από 7 άτομα που ήρθαν σε άμεση επαφή με τους επιζώντες ή ήταν μάρτυρες μιας ομαδικής απέλασης. Αυτές οι μαρτυρίες, που σχετίζονται με οκτώ ξεχωριστές ομαδικές απελάσεις, συλλέχθηκαν μεταξύ Μαρτίου και Ιουνίου 2020, απευθείας από Legal Centre Lesvos.

Τέτοιες ομαδικές απελάσεις είναι ξεκάθαρα βίαια γεγονότα. Οι ομαδικές απελάσεις είναι αντίθετες με τις διεθνείς νομικές υποχρεώσεις της Ελλάδας και παραβιάζουν τα θεμελιώδη και ανθρώπινα δικαιώματα των επιζώντων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στη ζωή τους και την *jus cogens* απαγόρευση των βασανιστηρίων και επαναπροώθησης. **Όταν πραγματοποιείται ως μέρος μιας διαδεδομένης και συστηματικής πρακτικής, όπως τεκμηριώνεται στην έκθεσή μας, αυτά ισοδυναμούν με εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας**. Οι ομαδικές απελάσεις πρέπει αναμφίβολα να καταδικάζονται με τον πιο εμφατικό τρόπο. Ωστόσο, αυτό δεν αρκεί: μόνο με την άμεση παύση τέτοιων παράνομων πρακτικών θα αποκατασταθεί η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η πρόσβαση στο άσυλο στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Lorraine Leete, δικηγόρος και μία από τις συντονίστριες του Legal Centre Lesvos, δήλωσε ότι:

«Οι ελληνικές αρχές εγκαταλείπουν τους ανθρώπους σε ανοιχτή θάλασσα, σε φουσκωτές βάρκες χωρίς μηχανή – που έχουν σχεδιαστεί για διάσωση – χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η θεμελιώδης ασφάλειά τους, πόσο μάλλον το δικαίωμά τους να υποβάλλουν αίτημα ασύλου. Τέτοιες ριψοκίνδυνες πράξεις δείχνουν τη βία στον πυρήνα του ευρωπαϊκού συνοριακού καθεστώτος και την αδιαφορία που έχει για την ανθρώπινη ζωή.

Οι ελληνικές αρχές έχουν αρνηθεί τις καταγγελίες ομαδικών απελάσεων ως "fakenews", παρά την πληθώρα αδιαμφισβήτητων στοιχείων, από επιζώντες και διάφορα μέσα ενημέρωσης. Αυτό είναι αβάσιμο: τα στοιχεία που οι ανωτέρω μοιράζονται με το LegalCentre κατέδειξαν ότι οι ομαδικές απελάσεις συμβαίνουν στο Αιγαίο, με ένα συστηματικό και διαδεδομένο τρόπο λειτουργίας που ισοδυναμεί με έγκλημα κατά της ανθρωπότητας. Διεξάγονται φανερά – εάν όχι με τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, Frontex. Τα Ευρωπαϊκά Όργανα είναι συνένοχα σε αυτά τα εγκλήματα, καθώς μέχρι στιγμής δεν κατάφεραν να ενεργήσουν για να αποτρέψουν περαιτέρω επαναπροωθήσεις ("pushbacks") ή να λογοδοτήσουν οι ελληνικές αρχές.

Εκπρόσωπος Τύπου: Lorraine Leete, lorraine@legalcentrelesvos.org, +30 6955074724

Παράρτημα IX

1 Σεπτεμβρίου 2020, Δελτίο Τύπου σχετικά με την υποβολή του Border Violence Monitoring Network στην Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τις Εξαναγκαστικές Εξαφανίσεις

Η πλήρης έκθεση επισυνάπτεται στο τέλος του Παραρτήματος

https://www.borderviolence.eu/15638-2/

ENFORCED DISAPPEARANCES REPORT TO UN COMMITTEE ON ENFORCED DISAPPEARANCES
September 1, 2020

For the International Day of the Victims of Enforced Disappearances, the Border Violence Monitoring Network releases its seminal report to the United Nations Committee on Enforced Disappearance regarding the use of illegal pushbacks by the Greek government.

BVMN has consistently documented the disappearance of refugees and migrants from Greek territory, including the illegal pushbacks of 1196 persons. BVMN is increasingly concerned of the disappearance and pushbacks of refugees and migrants from humanitarian distribution sites, refugee camps and pre-removal centers in Greece. The illegal pushback and disappearance of refugees and migrants is systematically followed by the statewide dismissal of credible evidence and the perpetual refusal to open a free and fair investigation into the whereabouts of the missing.

The Border Violence Monitoring Network joins numerous other organizations including; The European Committee for the Prevention of Torture, Human Rights Watch and the United Nations Working Group on Arbitrary Detention in calling for a complete stop to all practices of pushbacks and disappearance from Greek territory. Further to this, today we are calling on the United Nations to formally request that Greece explains the persistent policy of illegally pushing back and disappearing refugees and migrants from its territory who are seeking safety and international protection.
The report to the United Nations asserts that:

- Despite the ratification of the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearances (ICPPED) and its subsequent integration into Greek domestic law, the Greek government has failed to meet its obligations under the ICPPED
- The continuous use of illegal pushbacks and disappearance of refugees and migrants from Greek territory as documented by the Border Violence Monitoring Network and partner organization Mobile Info Team is unlawful and in contradiction to the obligations set out under the Convention.
- The use of pushbacks and collective expulsion, specifically to Turkey, is a further breach of the ICPPED due to the substantial risk of human rights abuses and enforced disappearances that victims of illegal pushbacks and disappearance by Greek authorities to Turkey face.

Παράρτημα Χ
19 Μαρτίου 2020, Εκτελεστική Σύνοψη της Έκθεσης της Mobile Info Team

Η πλήρης έκθεση επισυνάπτεται στο τέλος του Παραρτήματος

https://static1.squarespace.com/static/597473fe9de4bb2cc35c376a/t/5e747d5185894d689a084750/1584692583068/Report-on-Greece_March-2020.pdf

Violations at Greek borders
Sea and Land report February/March 2020
March 19, 2020

Introduction
The deteriorating situation at the Greek land and sea borders represents an affront to the basic rights of people-on-the-move - not only since Turkish President Erdogan's decision to "open the gates" for refugees. This joint report summarizes the most recent findings of multiple organizations who are documenting violations at Greek borders, including firsthand testimonies from people suffering at the hands of EU border externalization policies. Of deep concern are the commonalities in fundamental rights violations across the Greek islands and the mainland, and the fact that recent events show intentional and deliberate human rights violations against vulnerable transit groups, instead of an emergency reaction as presented by government and media within the European Union.

Overview of Situation
Tens of thousands of people have attempted perilous land and sea crossings into Greece since the end of February 2020 and were met with a wall of violence. The need for safe passage is evident for the transient migrant and refugee populations stuck in Turkey. But Turkish President Erdogan's decision on 17th February to "open the border" to Greece is also the culmination of a perfect storm that has been a long time coming. Publicly, the Turkish government justifies its decision to open the border to Greece with humanitarian motives due to the further displacement of Syrian civilians from Idlib towards Turkey and with the EU's failure to live up to its responsibility under the EU-Turkey deal, concluded in early 2016.

Turkey certainly has a point: the EU has barely carried out any resettlement of people-on-the-move from Turkey to the EU, which it had promised – although this presents, technically speaking, not a breach of the agreement as resettlements are linked to the number of people sent back from Greece. The six billion Euros Turkey was meant to receive in exchange for closing its borders, were disbursed behind schedule. Finally, the EU has failed to honor its commitment to re-invigorate Turkey's membership process, and, more importantly, to grant visa free entry to Turkish citizens. Turkey's unhappiness with the EU is thus understandable and has been continuously expressed by officials over the years – yet it is not the full explanation for Turkey's decision to open the border.

Domestically, the Turkish government is embattled on three fronts. In 2018, it has faced off an economic crisis in the making by refueling its economy with additional debt. The current growth appears unstable and there is a strong sense that the country could slip back into a recession at any time. Domestic opinion has increasingly turned sour on Erdogan's openness towards refugees. After electoral losses in Istanbul and other major cities, the government may feel that it is time to respond to popular demand and to begin expelling people-on-the-move. Finally, Turkey's intervention in Northern Syria has led to an increasing number of casualties. Fearing popular backlash, the government temporarily shut down major social

media sites in the last week of February. Embedded in this military crisis is the fear that once Idlib falls to Assad, it could cause a mass exodus from the region, destabilizing Turkey's domestic situation further.

With this context in mind, it becomes possible to understand what Erdogan wants out of this crisis. Simply, expelling people-on-the-move is part of the goal as it will satisfy popular anti-refugee sentiment. But more importantly, he wants money – preferably disbursed directly to his government – in order to stabilize the country's economy. Finally, geopolitical support from the EU (and NATO) could increase the legitimacy of Turkey's military action in Northern Syria and possibly tip the scales to affect the outcome of the conflict through sanctions or limited military action.

Driven by a lack of European solidarity, economic woes, popular backlash, and geopolitical interest, Turkey has made people-on-the-move pawns in a bigger power struggle between the EU and Tur- key. As the remainder of this report shows, Greek authorities under the conservative Prime minister Kyriakos Mitsotakis known for his tough stance on migration followed suit and responded with unspeakable violence against those who are most in need of protection - with full support of the EU.

Suspension of Asylum Rights

As people began to muster at the land border and the islands from 27th February onwards, the Greek government dealt a swift and illegal rebuttal. On 1st March 2020, the Greek National Security Council announced the "temporary suspension, for one month [...] of the lodging of asylum claims by all people entering the country illegally" and their "immediate deportation without registration, where possible, to their countries of origin or transit." Since the announcement, multiple international agencies and NGOs have affirmed that the suspension of asylum rights and the principle of non-refoulement is neither permitted under international law nor European law. The UN Declaration of Human Rights, the 1951 UN Convention Relating to the Status of Refugees, and the EU Charter of Fundamental Rights all protect the right to asylum or non-refoulement. The EU Commission has sent deliberately incoherent messages in response to Greece's infringement of internationally affirmed rights and principles.

The infringement and suspension of fundamental rights by Greek authorities has facilitated and intensified a brutal border regime that has led to people- on-the-move being shot and tear gassed at official border crossing points and pushed back across the Evros river. Whilst, unfortunately, the practice of illegal pushbacks is commonplace across Europe's external borders, the veracity with which Greece has enforced these illegal procedures and the political will from the EU to back such violations are particularly disturbing. Despite the documentation of widespread abuse, violence and a host of human rights violations currently being carried out against people-on-the-move by Greek border officials, multiple EU member states have used the frame of a security threat to justify the deployment of additional police forces to the region. The ongoing support that member states are providing has allowed their Greek counterparts to act with impunity during the current suspension of rights at both the Evros land border and across the islands.

Παράρτημα XI
14 Αυγούστου 2020, άρθρο των New York Times

https://www.nytimes.com/2020/08/14/world/europe/greece-migrants-abandoning-sea.html?searchResultPosition=1

Taking Hard Line, Greece Turns Back Migrants by Abandoning Them at Sea
By Patrick Kingsley and Karam Shoumali
Aug. 14, 2020

Many Greeks have grown frustrated as tens of thousands of asylum seekers languished on Greek islands. Now, evidence shows, a new conservative government has a new method of keeping them out.

RHODES, Greece — The Greek government has secretly expelled more than 1,000 refugees from Europe's borders in recent months, sailing many of them to the edge of Greek territorial waters and then abandoning them in inflatable and sometimes overburdened life rafts.

Since March, at least 1,072 asylum seekers have been dropped at sea by Greek officials in at least 31 separate expulsions, according to an analysis of evidence by The New York Times from three independent watchdogs, two academic researchers and the Turkish Coast Guard. The Times interviewed survivors from five of those episodes and reviewed photographic or video evidence from all 31.

"It was very inhumane," said Najma al-Khatib, a 50-year-old Syrian teacher, who says masked Greek officials took her and 22 others, including two babies, under cover of darkness from a detention center on the island of Rhodes on July 26 and abandoned them in a rudderless, motorless life raft before they were rescued by the Turkish Coast Guard.

"I left Syria for fear of bombing — but when this happened, I wished I'd died under a bomb," she told The Times.

Illegal under international law, the expulsions are the most direct and sustained attempt by a European country to block maritime migration using its own forces since the height of the migration crisis in 2015, when Greece was the main thoroughfare for migrants and refugees seeking to enter Europe.

The Greek government denied any illegality.

"Greek authorities do not engage in clandestine activities,'' said a government spokesman, Stelios Petsas. "Greece has a proven track record when it comes to observing international law, conventions and protocols. This includes the treatment of refugees and migrants."

Since 2015, European countries like Greece and Italy have mainly relied on proxies, like the Turkish and Libyan governments, to head off maritime migration. What is different now is that the Greek government is increasingly taking matters into its own hands, watchdog groups and researchers say.
For example, migrants have been forced onto sometimes leaky life rafts and left to drift at the border between Turkish and Greek waters, while others have been left to drift in their own boats after Greek officials disabled their engines.

"These pushbacks are totally illegal in all their aspects, in international law and in European law," said Prof. François Crépeau, an expert on international law and a former United Nations special rapporteur on the human rights of migrants.

"It is a human rights and humanitarian disaster," Professor Crépeau added.

Greeks were once far more understanding of the plight of migrants. But many have grown frustrated and hostile after a half-decade in which other European countries offered Greece only modest assistance as tens of thousands of asylum seekers languished in squalid camps on overburdened Greek islands.

Since the election last year of a new conservative government under Prime Minister Kyriakos Mitsotakis, Greece has taken a far harder line against the migrants — often refugees from the war in Syria — who push off Turkish shores for Europe.

The harsher approach comes as tensions have mounted with Turkey, itself burdened with 3.6 million refugees from the Syrian war, far more than any other nation.

Greece believes that Turkey has tried to weaponize the migrants to increase pressure on Europe for aid and assistance in the Syrian War. But it has also added pressure on Greece at a time when the two nations and others spar over contested gas fields in the eastern Mediterranean.

For several days in late February and early March, the Turkish authorities openly bused thousands of migrants to the Greek land border in a bid to set off a confrontation, leading to the shooting of at least one Syrian refugee and the immediate extrajudicial expulsions of hundreds of migrants who made it to Greek territory.

For years, Greek officials have been accused of intercepting and expelling migrants, on a sporadic and infrequent basis, usually before the migrants manage to land their boats on Greek soil.

But experts say Greece's behavior during the pandemic has been far more systematic and coordinated. Hundreds of migrants have been denied the right to seek asylum even after they have landed on Greek soil, and they've been forbidden to appeal their expulsion through the legal system.
"They've seized the moment," Professor Crépeau said of the Greeks. "The coronavirus has provided a window of opportunity to close national borders to whoever they've wanted."

Emboldened by the lack of sustained criticism from the European Union, where the migration issue has roiled politics, Greece has hardened its approach in the eastern Mediterranean in recent months.

Migrants landing on the Greek islands from Turkey have frequently been forced onto sometimes leaky, inflatable life rafts, dropped at the boundary between Turkish and Greek waters, and left to drift until being spotted and rescued by the Turkish Coast Guard.

"This practice is totally unprecedented in Greece," said Niamh Keady-Tabbal, a doctoral researcher at the Irish Center for Human Rights, and one of the first to document the phenomenon.

"Greek authorities are now weaponizing rescue equipment to illegally expel asylum seekers in a new, violent and highly visible pattern of pushbacks spanning several Aegean Islands," Ms. Keady-Tabbal said.

Ms. al-Khatib, who recounted her ordeal for The Times, said she entered Turkey last November with her two sons, 14 and 12, fleeing the advance of the Syrian Army. Her husband, who had entered several weeks earlier, soon died of cancer, Ms. al-Khatib said.

With few prospects in Turkey, the family tried to reach Greece by boat three times this summer, failing once in May because their smuggler did not show up, and a second time in June after being intercepted in Greek waters and towed back to the Turkish sea border, she said.

On their third attempt, on July 23 at around 7 a.m., they landed on the Greek island of Rhodes, Ms. al-Khatib said, an account corroborated by four other passengers interviewed by The Times. They were detained by Greek police officers and taken to a small makeshift detention facility after handing over their identification documents.

Using footage filmed at this site by two passengers, a Times reporter was able to identify the facility's location beside the island's main ferry port and visit the camp.

A Coast Guard officer and an official at the island's mayoralty both said the site falls under the jurisdiction of the Port Police, an arm of the Hellenic Coast Guard.

A Palestinian refugee, living in a disused slaughterhouse beside the camp, confirmed that Ms. al-Khatib had been there, recounting how he had spoken to her through the camp's fence and bought her tablets to treat her hypertension, which Greek officials had refused to supply her.

On the evening of July 26, Ms. al-Khatib and the other detainees said that police officers had loaded them onto a bus, telling them they were being taken to a camp on another island, and then to Athens.

Instead, masked Greek officials transferred them to two vessels that ferried them out to sea before dropping them on rafts at the Turkish maritime border, she and other survivors said.
Amid choppy waves, the group, which included two babies, was forced to drain the raft using their hands as water slopped over the side, they said.

The group was rescued at 4:30 a.m. by the Turkish Coast Guard, according to a report by the Coast Guard that included a photograph of Ms. al-Khatib as she left the life raft.

Ms. al-Khatib tried to reach Greece for a fourth time, on Aug. 6, but said her boat was stopped off the island of Lesbos by Greek officials, who removed its fuel and towed it back to Turkish waters.
Some groups of migrants have been transferred to the life rafts even before landing on Greek soil.

On May 13, Amjad Naim, a 24-year-old Palestinian law student, was among a group of 30 migrants intercepted by Greek officials as they approached the shores of Samos, a Greek island close to Turkey.

The migrants were quickly transferred to two small life rafts that began to deflate under the weight of so many people, Mr. Naim said. Transferred to two other rafts, they were then towed back toward Turkey.

Videos captured by Mr. Naim on his phone show the two rafts being tugged across the sea by a large white vessel. Footage subsequently published by the Turkish Coast Guard shows the same two rafts being rescued by Turkish officials later in the day.

Migrants have also been left to drift in the boats they arrived on, after Greek officials disabled their engines, survivors and researchers say. And on at least two occasions, migrants have been abandoned on Ciplak, an uninhabited island within Turkish waters, instead of being placed on life rafts.

“Eventually the Turkish Coast Guard came to fetch us,” said one Palestinian survivor who was among a group abandoned on Ciplak in early July, and who sent videos of their time on the island. A report from the Turkish Coast Guard corroborated his account.

In parallel, several rights organizations, including Human Rights Watch, have documented how the Greek authorities have rounded up migrants living legally in Greece and secretly expelled them without legal recourse across the Evros River, which divides mainland Greece from Turkey.

Feras Fattouh, a 30-year-old Syrian X-ray technician, said he was arrested by the Greek police on July 24 in Igoumenitsa, a port in western Greece. Mr. Fattouh had been living legally in Greece since November 2019 with his wife and son, and showed The Times documents to prove it.

But after being detained by the police in Igoumenitsa, Mr. Fattouh said, he was robbed and driven about 400 miles east to the Turkish border, before being secretly put on a dinghy with 18 others and sent across the river to Turkey. His wife and son remain in Greece.

“Syrians are suffering in Turkey,” Mr. Fattouh said. “We’re suffering in Greece. Where are we supposed to go?”

Ylva Johansson, who oversees migration policy at the European Commission, the civil service for the European Union, said she was concerned by the accusations but had no power to investigate them. “We cannot protect our European border by violating European values and by breaching people’s rights,” Ms. Johansson said in an email. “Border control can and must go hand in hand with respect for fundamental rights.”

Patrick Kingsley reported from Rhodes, Greece, and Karam Shoumali from Berlin.

Παράρτημα XII
16 Ιουνίου 2020, Έκθεση της Der Spiegel

https://www.spiegel.de/international/europe/videos-and-eyewitness-accounts-greece-apparently-abandoning-refugees-at-sea-a-84c06c61-7f11-4e83-ae70-3905017b49d5

Greece Suspected of Abandoning Refugees at Sea
An investigation by DER SPIEGEL and partners has revealed that the Greek Coast Guard intercepts refugee boats, puts the migrants in life rafts, tows them toward Turkey and then abandons them to their fate. What do German troops in the area know about the practice?

By Giorgos Christides and Steffen Lüdke
June 16, 2020, 7:19 p.m.

Europe is just a few kilometers away, recalls Amjad Naim, when the men in masks show up. It's the morning of May 13 and the Palestinian is sitting in an inflatable boat, having paid migrant smugglers in Turkey for the trip. Naim can already see the Greek coast, and with every second, he is getting closer and closer.

Naim wasn't alone in the boat. They were a group of at least 26 people, and they had almost reached the island of Samos. Naim remembers hearing a helicopter, and then all hell broke loose. For the next several hours, those on board would be afraid for their lives.

The men in the masks approached in a large vessel, says Naim, adding that he remembers seeing the Greek flag and several dinghies. And then, he says, the masked men went on the attack.

They fired shots into the water, he says, snagged the migrants' inflatable raft with a grappling hook and destroyed the motor, thus stopping the boat. The men then took the migrants on board their vessel, Naim says, adding that he started crying and hid his mobile phone in his underwear.

There are videos that prove that Naim really was on his way to Samos. The images show a young man with closely cropped hair and a smooth-shaven face. The motor of the small inflatable boat hums in the background as Naim smiles into the camera. He is originally from the Gaza Strip in the Palestinian Territories, where he studied law and got married. His wife is waiting for him in the Netherlands. Naim blows a kiss into the camera.

The next images of Naim are shaky -- a 55-second clip made by Naim that clearly documents a crime. The footage shows him and the other refugees on two inflatable life rafts. The Greek Coast Guard had put them off of the ship and onto the rafts. The square-shaped platforms are little more than wobbly rubber rafts.

In the video, a Greek Coast Guard ship, 18 meters (59 feet) long, is dragging the rafts back toward Turkey. An additional ship stands by. Water can be seen pouring into Naim's raft.

Then, as can be seen in the video, the Greek Coast Guard unties the tow rope, leaving the refugees to their fate in the middle of the sea. Sitting in a rubber raft that has no ability to maneuver on its own.

It is possible that Naim's experience could be an isolated incident. It is conceivable that the Greek sailors simply lost their patience or that that particular ship was crewed by an especially nasty group. But that is not the case. Naim is apparently just one victim among many. There is a system behind the tactics he was exposed to. In a joint investigation with Lighthouse Reports and Report Mainz, DER SPIEGEL has forensically analyzed dozens of videos and compared them with geodata in addition to speaking with numerous eyewitnesses.

The material shows beyond doubt: In the eastern Aegean, European values are being sacrificed in the name of protecting its external borders.

Masked men, almost certainly Greek border control officials, regularly attack refugee boats in the area. In one case on June 4, the inflatable boat belonging to the masked men can be clearly identified as a Greek patrol boat. It belongs to Greek Coast Guard ship *ΛΣ-080*.

After the refugee boats are intercepted, the Greeks, apparently, frequently put the migrants in inflatable life rafts, tow them toward Turkey and then leave them to their fates. In most cases, they are dragged ashore after several hours by the Turkish Coast Guard.

The actions taken by the Greeks are a clear breach. It has long been known that Greek Coast Guard personnel delay rescue attempts and perform aggressive maneuvers. Now, though, they are actively putting the lives of migrants at risk and they are using life-saving equipment to put people in danger.

Images of migrants on orange life rafts have been appearing for weeks on Facebook and Instagram. NGOs like Aegean Boat Report, Josoor and Alarm Phone have also spoken with refugees and reported their experiences - and since March 23, activists have documented a number of incidents. The Turkish Coast Guard has also published images of the orange life rafts. But Naim's video is the first to document beyond doubt a Greek Coast Guard vessel towing life rafts toward Turkey and then abandoning the refugees on the open sea.

These so-called pushbacks represent both a violation of international law and of the European Union's Charter of Fundamental Rights. Asylum seekers have a right to have their cases heard on an individual basis and countries are not permitted to bring them back against their will to a place where their safety is not guaranteed.

Itamar Mann, a lawyer at the University of Haifa and member of the Global Legal Action Network, believes pushbacks could also have criminal consequences. From a legal perspective, such operations, he says, are a kind of torture, with refugees experiencing inhumane treatment and humiliation.

When contacted, the Greek Coast Guard denied the accusations and claimed that its personnel does not wear masks. They also said they obey all applicable laws. Delays in rescuing the refugees, they said, were due to the Turkish Coast Guard because they only accompany refugee boats if they are traveling in the direction of Greece. The Greek officials, they said, only locate the refugee boats and then inform the Turkish Coast Guard as quickly as possible.

They claimed that they cooperated with the Turkish Coast Guard in the May 13 incident. In their statement, the Greek Coast Guard did not specifically address the video showing the pushback.

Caught in the Middle

Prime Minister Kyriakos Mitsotakis has been in office since last July, and since then, he has taken several steps to ensure that fewer refugees arrive in Greece. He had temporarily suspended the right to asylum and shortened the deadline for appeal in asylum cases. Furthermore, during his tenure, border guards on the Maritsa River between Turkey and Greece have apparently used live ammunition against refugees, likely killing at least one. His government has considered blocking refugee boats with barriers at sea.

Παράρτημα XIII
8 Μαΐου 2020, Έκθεση της Der Spiegel

https://www.spiegel.de/international/europe/greek-turkish-border-the-killing-of-muhammad-gulzar-a-7652ff68-8959-4e0d-9101-a1841a944161

The Killing of a Migrant at the Greek-Turkish Border
On March 4, Pakistan national Muhammad Gulzar was shot and killed at the Greek-Turkish border. Evidence overwhelmingly suggests that the bullet came from a Greek firearm. An investigation into the tragedy at the edge of Europe.

By **Giorgos Christides**, **Steffen Lüdke** and **Maximilian Popp**
May 8, 2020, 5.00 p.m.

The land border between Greece and Turkey is 212 kilometers long, with most of it running along the Maritsa River. There's just one segment in the north where an 11-kilometer stretch of border fence runs between the two countries near Karaağaç.

In early March, just before the coronavirus took over the news cycle, this fence was the focus of headlines around the world.

On that early spring day, thousands of migrants were crowding the Turkish side of the border, while on the Greek side, security forces had taken up their positions. The acrid odor of tear gas filled the air and helicopters circled the area. People were shouting back and forth.

Muhammad Gulzar, 42, hadn't slept well the night before, his wife Saba Khan, 38, would later recall, and he woke up hungry on March 4. Khan would have preferred, that morning, to return to Istanbul, from where the couple had started their journey in the hopes of making it to Europe. But Gulzar had talked his wife into making one final attempt to get across the fence. A short time later, Gulzar was dead, struck by a bullet in the chest.

Muhammad Gulzar and Saba Khan, both from Pakistan, had only recently got married, on Jan. 21. Just a few days after the shooting, Khan was sitting in a restaurant in Istanbul, her face buried in her hands. On her wrist was the watch that her husband had given her. Khan was in a state of deep desperation, wondering if Muhammad might still be alive if she had insisted on turning around and going back.

The deadly incident that unfolded in the first week of March along the border between Turkey and Greece has long since dropped out of the international headlines. Khan, though, can't put it behind her - nor can the other families who lost relatives in those chaotic March days. At least two people died trying to cross the border into Greece, and dozens were injured, some seriously. And to this day, it still isn't entirely clear who bears responsibility.

A propaganda war over the incident has broken out between Turkey and Greece. Turkish President Recep Tayyip Erdoğan alleges that Greek security forces deliberately fired on the migrants, while the Greek government denies all such claims.

DER SPIEGEL reporters spent weeks reporting on both sides of the border, together with the research teams Forensic Architecture, Lighthouse Reports and Bellingcat. The reporters interviewed two dozen witnesses, including refugees, border guards, politicians and doctors. They also reviewed official documents, including Muhammad Gulzar's autopsy report, and evaluated more than 100 videos and photos taken by migrants at the border.

The findings of the reporting contradict the official versions, especially – on decisive points – the Greek account. Muhammad Gulzar's death may well have been an accident, but it was a predictable accident. A reconstruction of the events surrounding his March 4 death reads as though both sides were eager to escalate the situation.

BLACKMAIL

On Feb. 27, Russian fighter jets are believed to have killed at least 33 Turkish soldiers in an attack on military posts in the Syrian province of Idlib. The Turkish authorities blocked both Facebook and Twitter, but they were unable to suppress news about the deaths for long. In response to the incident, Erdoğan convened a crisis meeting, which ended with a surprising decision: Turkey would be opening its border to Europe.

That border had been closed ever since the EU and Turkey had agreed to a pact years earlier that would sharply reduce the number of refugees making their way north to Europe. And by publicly breaching that deal, Erdoğan was likely seeking to distract from the problems his military was having in Syria, while at the same time blackmailing the Europeans for more money to care for the large numbers of refugees in Turkey. And the gambit seemed to have had the desired effect: Over the course of the next few days, there was little talk about the Turkish losses in Idlib.

At the height of the refugee crisis in 2015, the bus station in Istanbul's Aksaray neighborhood served as a hub for migrants making their way to Europe, and now, refugees were once again boarding buses at the site. The news had spread on Facebook and WhatsApp that the gates to Europe had reopened, and more than 10,000 migrants had decided to see for themselves. In some instances, the Turkish authorities even chartered buses to transport migrants to the border.

Pakistan national Gulzar and his wife were among those who took a bus from Istanbul to the border. It wasn't the first time that Gulzar had traveled to Europe. In 2007, he had made his way to Greece, where he ended up working for years – most of the time with a "tolerated" status from the immigration authorities. He was initially on his own, but was later joined by his oldest son. His wife at the time and four children remained in Pakistan. Gulzar repaired fireplaces in Greek homes, with his last boss, Nikolaos Tzokanis, describing him as honest and hard-working.

Things were going well professionally for Gulzar, but privately, something was amiss. He was married, but his true love, Saba Khan, lived in Pakistan, so he decided to separate from his wife and move back to Pakistan to marry Khan. Tzokanis says he asked Gulzar to wait until Khan received an official entry permit before returning to Greece. But that would have taken months and they didn't want to wait that long. He says Gulzar told him: "I've made it to Europe before. I can do it again."

Gulzar flew from Greece to Pakistan, where he and Khan married on Jan. 21, and a few days later, the newlyweds traveled to Turkey via Iran. They had big plans for their future in Greece: Khan wanted to work as a hairdresser and maybe even open up her own beauty salon. The only thing standing in their way were the Greek border guards.

Kyriakos Mitsotakis had only been prime minister of Greece for nine months, but the refugee crisis was already overshadowing his tenure. Migrants were living in overcrowded camps on the Greek islands and there had been repeated instances of violence against them. Mitsotakis was well aware that the asylum system would collapse for good if the number of refugees was to rise sharply. But that's exactly what was in store now that Erdoğan had reopened the border.
Facing this dilemma, Mitsotakis suspended the right of asylum on March 1 for one month, a move lawyers would later deem illegal. He also dispatched 1,000 soldiers and 1,000 police officers to the north.

THE BATTLEFIELD
Gulzar and Khan believed Erdoğan's claim that the border had been opened. But when they arrived at Pazarkule, it was like a battlefield. Thousands of people were camping outdoors while Greek security forces were firing tear gas and water cannons.

Khan says they never would have boarded the bus had they known what was awaiting them at the border, adding that they would have tried to get to a Greek island by boat instead. But now they were stuck at the border area. To keep pressure on the Europeans, Turkish gendarmes even prevented refugees from returning to Istanbul from Pazarkule.

The migrants grew increasingly desperate as a result, with some throwing rocks at Greek border guards. The BND, Germany's foreign intelligence service, believes that Turkish agents mixed in with the crowds to exacerbate the situation. The Greeks clearly sought to keep the onslaught at bay – and not just with water cannons and tear gas. Several refugees told DER SPIEGEL that they had been shot at by Greek security forces.

One Syrian said his wife has been missing since Greek border guards stopped the family from crossing the Maritsa River. He claims that Greek officers fired at him several times and forcibly separated him from his wife. Another Syrian man, Mohammad al-Arab, died on March 2 along the Maritsa, more than 80 kilometers south of the Pazarkule border post. The research agency Forensic Architecture has determined through video analysis that al-Arab was shot. Two witnesses claim it was Greek soldiers who opened fire on him.

European Commission President Ursula von der Leyen traveled to the crisis area on March 3. For the first time in four years, the EU could no longer rely on Erdoğan to stop the refugees, and Greece, in the words of von der Leyen had become Europe's "shield." She made no mention of the accusations of violence against Greek security forces.

Elias Tzimitras always gets called in when there's danger. He's part of a Greek armed forces special unit that the military leadership had deployed at the Greek-Turkish border. The Greek security forces were organized in two lines: On the front line were the police officers with shields, batons and pistols, while behind them were soldiers with semi-automatic rifles. Tzimitras and his men.

As an officer, Tzimitras is forbidden from speaking to the media. As such, we have decided to keep secret his real name, rank and the name of his unit. Tzimitras reports that the situation at the border was extremely tense. He and his colleagues feared they might get kidnapped and said that some of the migrants were also armed. Tzimitras and his comrades worked in day shifts and night shifts, and they were constantly subjected to provocations by Turkish soldiers, Tzimitras says.

The government in Athens has denied that Greek security forces used live ammunition. Tzimitras, however, disputes such claims. "We fired both blanks and live ammunition," he says. But he claims they were only warning shots into the air or the ground. Authorization to do so, he says, came from the military leadership.

Videos that have been evaluated by the forensics experts also prove that shots were fired with live ammunition on March 4. One video filmed on the Turkish side of the border and shown by Turkish state broadcaster TRT shows a fire at the border fence. Then shots ring out and a young man collapses.

The man filming the blurred images shouts in English: "Gunfire from the Greece army … I have seen someone who is shot." Migrants can be seen fleeing from the fence, and a little later, men appear behind the fire at the fence – apparently Greek soldiers.

In a video from the Greek side, the same sequence of shots can be found. Two Greeks can be heard talking to each other off camera. "They aimed", the first person says in it. "They aimed," the second person confirms. "That's the only way …"

In the video, the characteristic sounds of live ammunition can be heard: first a crack produced by the shock wave of the projectile followed by the sound of the muzzle blast. With blanks, you would only hear the muzzle blast. Steven Beck, an American weapons expert who reviewed the footage, is certain that the shots that can be heard in the video are live ammunition. According to his analysis, the intervals between the shots indicate it was a semi-automatic weapon. He believes the shooter was standing around 40 to 60

meters away from the camera. In all the available videos, it is only on the Greek side that individuals can be seen standing within a radius of 60 meters and carrying such weapons.

THE SHOT

When Gulzar and Khan woke up after a restless night, the first altercations had already broken out at the border post and the air was full of tear gas. Khan could barely breathe.

That day, Gulzar wore a black jacket, a pair of blue jeans with holes and black, ankle-high boots with a zipper. He took his wife's hand and they marched toward the fence together. "Do not attempt to cross the border," Greek border guards warned over a loudspeaker. Khan watched as a man cut a hole in the fence just a few meters away from them. Some of the migrants used bolt cutters, which the Turkish gendarmes likely supplied.

The Greek soldiers stood parallel to the fence, with a few meters between them. They wore face masks and carried semi-automatic rifles. Shots could be heard every few minutes, including from semi-automatic weapons. But the men continue trying to break through the fence. A group of migrants carried the first injured person away, the man holding the left side of his face with his arm. The migrants placed his legs in a blanket to make it easier to carry him. When they reached the road, they put the injured man in a Turkish ambulance.

Gulzar and Khan weren't far from the border fence. Gulzar spoke to the security forces in Greek and had just turned away, Khan says, when the fatal shot was fired. Her husband collapsed with his hand on his chest. "Get up," she screamed at him, "get up!"

"The shot definitely came from the Greek side," Khan says. She says she barely missed getting shot in the foot.

In the video, you can see people rushing to the injured Gulzar. His face is covered, but the zippered boots, the pattern of the torn blue jeans and the black jacket leave no doubt that it is Gulzar who is lying there on the ground.

"They killed him, lift him up!" the migrants shouted in Arabic. They pulled him up by his shirt and jacket, running as they carried Gulzar toward the street to the ambulance.

DER SPIEGEL spoke with two of the migrants who filmed the events that day. Both claim that Gulzar was shot and killed by the Greeks. One of the men, named Sobhi, says that a soldier shot Gulzar with an assault rifle. He can be seen in a video shortly after the incident. He says: "There's a Pakistani who's been shot in the shoulder with live ammunition. At the fence. The ambulance just took him away."

Images from the Greek television station Skai TV show Greek soldiers along the fence near the place where Gulzar was shot and killed. They are carrying FN Minimi, M4 and M16 semi-automatic weapons, which fire 5.56-millimeter caliber bullets. According to the autopsy report of the Istanbul Institute of Forensic Medicine, which DER SPIEGEL has obtained, it is precisely one of these bullets that was found inside Gulzar's body.

The rattle of automatic weapons never seemed to stop on that day. Mobile phone cameras captured the sound, and more migrants started filming. Some fled the fence area in panic. Within four minutes, four

injured men were carried away. Fourteen minutes later, a fifth was taken away. Some suffered from gunfire wounds.

One of the injured can be identified beyond any doubt. His name is Mohammad Hantou. Videos show him stumbling across the field, holding his head with one hand. When he falls down, other men help him up and support him.

DER SPIEGEL met with Hantou at the hospital at Edirne one day later. His brother Riad was with him, and Hantou had a bandage on his right ear. Two pieces of shot from a shotgun struck him there, one of them destroying a bone behind his ear, he says. That's what the doctors told him. Hantou is certain that Greek security forces fired on him that day.

The university hospital in Edirne is located only 14 kilometers from the border post. Gulzar arrived at the hospital's emergency room a half hour after he was shot and the doctors tried in vain to reanimate him. They declared him dead 45 minutes later.

When Saba Khan received the news, she collapsed on the sidewalk next to the hospital, as can be seen in a video shot by a CNN camera team. It shows Khan sobbing, screaming and banging her head against a car repeatedly. She will say later that she believed right to the very end that Gulzar would survive.

When contacted by DER SPIEGEL for a statement, the Greek government rejected all the accusations, dismissing them as "Turkish propaganda." Greece has the "right to protect its borders," the government said in a written statement, adding that "Greek police and military forces were charged with using non-lethal measures."

The European Union member states have been tightening their migration policies since 2015 and they have ceased conducting rescue missions in the Mediterranean, but Gulzar's death nonetheless marks a turning point. In his case, border guards not only failed to help – in all likelihood, they themselves were the ones who killed him.

It's quite possible that Gulzar was shot accidentally, that he was hit by a ricochet. But it is also the responsibility of the authorities to determine exactly what happened. By dismissing all reports on the attacks against migrants as fake news, however, the Greek government is making it impossible to uncover all the facts.

Back at the restaurant in Istanbul, Khan swipes through the photos on her mobile phone. She has retained a lawyer to pursue the case – and she's prepared to go all the way up to the European Court of Human rights if she has to. It would then be up to the judges to deliver what politicians have failed to: justice for Muhammad Gulzar.

With reporting by Usman Mahar

Παράρτημα XIV
Μη εξαντλητικός κατάλογος άλλων εκθέσεων

Κατάλογος Εκθέσεων του Greek Helsinki Monitor
https://racistcrimeswatch.wordpress.com/2020/08/27/2-244/

Μαρτυρίες αναγκαστικών επιστροφών από την Mobile Info Team
https://www.mobileinfoteam.org/testimony-1

Κατάλογος εκθέσεων της Aegean Boat Report
https://aegeanboatreport.com/reports/

27 Σεπτεμβρίου 2020, άρθρο του The Guardian
https://www.theguardian.com/global-development/2020/sep/27/catastrophe-for-human-rights-as-greece-steps-up-refugee-pushbacks

4 Σεπτεμβρίου 2020, Δελτίο Τύπου του European Council on Refugees and Exiles
https://www.ecre.org/greece-10000-people-prevented-access-lockdown-extended-recognition-rate-increases/

21 Αυγούστου 2020, Έκθεση του Border Violence Monitoring Network
https://www.borderviolence.eu/bvmn-investigations-analysis-of-video-footage-showing-involvement-of-hellenic-coast-guard-in-maritime-pushback/

26 Ιουνίου 2020, Έκθεση του Border Violence Monitoring Network:
https://www.borderviolence.eu/violence-reports/june-21-2020-2100-ipsala-edirne-turkey/

16 Ιουνίου 2020 Έκθεση του Border Violence Monitoring Network
https://www.borderviolence.eu/balkan-region-report-april-may-2020/

3 Ιουνίου 2020, Έκθεση του Border Violence Monitoring Network:
https://www.borderviolence.eu/violence-reports/june-3-2020-0200-lesvos-greece/

22 Μαΐου, Έκθεση του Just Security
https://www.justsecurity.org/70309/tents-at-sea-how-greek-officials-use-rescue-equipment-for-illegal-deportations/

21 Μαΐου, έκθεση της Deutsche Welle
https://www.dw.com/en/migrants-accuse-greece-of-forced-deportations/a-53520642

20 Μαΐου 2020, Έκθεση του Refugee Support Aegean
https://rsaegean.org/en/alarm-over-increase-of-reported-push-backs-at-sea-and-risks-for-the-lives-of-those-seeking-protection/

14 Μαΐου 2020, Έκθεση του Alarm Phone

https://alarmphone.org/en/2020/05/14/push-backs-the-new-old-routine-in-the-aegean-sea/

12 Μαΐου 2020 Έκθεση του Border Violence Monitoring Network
https://www.borderviolence.eu/special-report-covid-19-and-border-violence-along-the-balkan-route/#more-14584

23 Απριλίου 2020 Έκθεση του Border Violence Monitoring Network
https://www.borderviolence.eu/violence-reports/april-23-2020-0000-near-to-uzunkopru/

19 Μαρτίου 2020 Έκθεση του Border Violence Monitoring Network
https://www.borderviolence.eu/new-report-on-violations-at-greek-borders/#more-14389

10 Μαρτίου 2020, Έκθεση των New York Times
https://www.nytimes.com/2020/03/10/world/europe/greece-migrants-secret-site.html

15 Νοεμβρίου 2019, έκθεση της Mobile Info Team
https://www.mobileinfoteam.org/pushbacks

18 Δεκεμβρίου 2018, Έκθεση της Human Rights Watch
https://www.hrw.org/news/2018/12/18/greece-violent-pushbacks-turkey-border

22 Οκτωβρίου 2015, Έκθεση της Human Rights Watch
https://www.hrw.org/news/2015/10/22/greece-attacks-boats-risk-migrant-lives

26 Νοεμβρίου 2008, Έκθεση της Human Rights Watch
https://www.hrw.org/report/2008/11/26/stuck-revolving-door/iraqis-and-other-asylum-seekers-and-migrants-greece/turkey

Παράρτημα XV
3 Αυγούστου 2020, αρχείο pdf που αντλήθηκε από τη βάση δεδομένων μαρτυριών του Border Violence Monitoring Network

Το αρχείο pdf επισυνάπτεται στο τέλος του Παραρτήματος.